

శ్రీ రస్తు.

రసికనిక రానందనందనానోకహసద్భుతః

సరసకవితాచమత్కృతీగర్భితః

పంచబాణవిజయోనామ

భాణప్రబంధః.

పండితపరిష్కృతః

ములుకుట్ల - రామలింగశాస్త్రిణా

శారదానిలయముద్రాభవనే

ముద్రాపితః - ప్రకటికృతశ్చ.

మదరాసు.

౧౮౮౭ - సంవత్సరము.

ప్ర క ట న.

—(*)—

మావద్దసేద్యముగనుండు సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములవివరము.

శృంగారబుద్ధిదమ ప్రథమప్రపాకము }	౧౧ - ౦ - ౧
విద్యారణ్యభాష్యసహితము-	
అష్టోత్తరశతోఽనిపత్తులు-	౮ - ౦ - ౦
యాజుషప్రయోగచింతామణి, శోడశశక్తిర్ము	౨ - ౦ - ౦
మహాన్యాసము	౦ - ౬ - ౦
సంస్కృతబిల్వణీయము-	౦ - ౨ - ౦
ముహూర్తదర్పణము-	౦ - ౪ - ౦
నవగ్రహపీఠిక-	౦ - ౩ - ౦
అజ్ఞానాంధకారసూర్యోదయము-	౦ - ౧౨ - ౦
అద్భుతమంత్రము-	౦ - ౨ - ౦
ప్రహసనసాటకము, కాళిదాసకృతము-	౦ - ౨ - ౦
వందనానిజయము-	౦ - ౪ - ౦
అంభోభాగవతము, శుద్ధప్రతి-	౧ - ౪ - ౦
ఋగ్వేదప్రయోగము, నారాయణభట్టకృతము-	౧ - ౮ - ౦
సవ్యాఖ్యాతాధ్యాత్మరామాయణముప్రతి-౧౩	౨ ౮ ౦
జాతకాలంకారము ప్రతి ౧-౩-	౦ ౬ ౦.

వైద్యగ్రంథములవివరము.

వైద్యునైఘంటికపదపాఠాః }	౪ ౮ ౦
జాతము ప్రతి ౧ - ౩	
వైద్యచింతామణి ప్రతి ౧ - ౩-	౮ ౦ ౦
వైద్యకృతము ప్రతి ౧ - ౩-	౧ ౦ ౦
చికిత్సారత్నము ప్రతి ౧ - ౩-	౧ ౦ ౦
నాడీసక్షత్రమాల ప్రతి ౧ - ౩-	౦ ౪ ౦
కాలజ్ఞానము ప్రతి ౧ - ౩ -	౦ ౪ ౦

యీపుస్తకములున్న యితరములగు సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములన్నియును యీ క్రిందచేసినవిచేయవారిపేరవ్రాసి సులభకృతమునకు పొందవచ్చును. పోస్ట్ జి. పుస్తకములనుకోరువారే అచ్చుకోవలసివది. మరియు కృష్ణాద్వీపిట్ట బెజవాడగ్రామములో మేము పుస్తకములపాపులించినాము గనుక అచ్చట కార్యదర్శియగు మాఅన్నగారైన బి. హ్మశ్రీ ములుకుట్ల- గంగాధరయ్యగారివద్ద సులభకృతమునకుపొందవచ్చును.

౧౮౮౭ - ౮౦ }
జూలై నెల ౮ - తేది. }

ఇట్లు
సుజనవిభేయము,

ములుకుట్ల - రామలింగశాస్త్రిలు

శ్రీమద్భగవద్గీతా ప్రథమోధ్యాయః

శ్రీయైనమః.

శ్రీ శారదాంబాయై నమః.

పంచబాణవిజయమ్.

ప॥ శ్రీమద్గోపశిరోతవాద్రిభరణంమిధ్యేతిలీలోత్కయా.

రుక్మిణ్యాభిషేతోవహామిశిఖరిద్వంద్వంప్రియేలోకయ.

ఇత్యుక్తాస్తదురోజశైలయగళంగృహ్లాన్కరాభ్యాంతయా

లజ్జానమ్రముఖాబ్జయాసరభసంశ్లిష్టోహరిఃపాతునః॥

కేంప॥ శ్రీవత్సదనుసూనుసూదనధుజామధ్యస్థలీఘాషణం.

జంభారాతిమణిప్రకాండశకలశ్రీగర్వసర్వంకషః-

గాఢాల్లిప్తరమాపయోధరతటీసలక్రాంతకస్తూరికా

పంకక్షోదనభక్తుభాయభవతాంభోభూయతాంభూయసే

నాంద్యంతేసూత్రధారః॥ సప్రశ్రయమంజలింబధాన్వః॥

ప॥ కలానిధికలావలత్తిమిరపక్ష్పిముక్తాఫల

స్ఫురత్కనకదర్పణందరనిమీలదించీవరం

దరోద్ధరణితక్రమంచటులచక్రవాకద్వయం

విశ్వంఖలమనోభవంవిజయతాంతంయోషితాం

ఇతిపుష్పాంజలింవిక్షీర్య, మారిష! ఇతస్తావదాదిప్రోస్త్యి. నిరంతరవినమద
మరమకుట తటఘటికమణిగణవిస్మమరకిరణపుంజకింజ్కలత చరణారవింద
స్యగాంగేయ తరంగిణీతరంగపరంపరాపరివేల్లితరం గాలవాలవలయాలం
కార పారిజాతాంకురస్యకైటభకంబుకంఠీకంఠాలంకరణకుంఠీకరణచాతు
రీధురీణస్య విభీషణాభిధానయాతుధాన విఘాషణపుటభేదనకు ముదవనవి
కాసనానవరతవల మానవిలోకన చంద్రికానిచయనిర్భరవదనేందు పుం
డలస్యఉభయ పార్శ్వనిషణ్ణరమణీమణీ కటాక్షకపటస్ఫుటకు వలయసర
నికురంబ కరంభితకంబుకంధరస్యాఖండచండి మోద్దండకుసుమ కోటండ
ధుజదండమండలీకృత కోదండమండలీ కృతనిశితశిలీమూఖమండలీసంతాడిత
తరుణమిధున విరచితనైధువనకేలి లాలితసకుంజపుంజషంజలో హంతంసి

కావనికాంతకదళి వకులకంకేళి నారికేళకుటజకురువకక్రముక తిలకా
మలక పన సాన సరసాల సాల హింతాల తాల తమాల కృతమాల
నక్తమాలపున్నాగ నాగకుంద మందారకోవిదార ప్రముఖనిటపి విటప
పటలాంచలచంచలచంచరీక సంచయ సంచలితమంజుమంజరి వృజసంజరి
జృంభదమంద మరందర సధారణీద్విగుణీభవత్ప్రవాహ కలధాతసరిదంత
రని రంతర పహరమాణ కలధాతపక్షపక్షతి విక్షతివిదళదభోరు హ
ముకుళ గర్భచిర్బాధోద్భవదద్భుతసార భభరనిర్భరమరు దర్భకభ్రమ
ణ సుభగంభావుకాభ్యంతరాయాః ఉభయపార్శ్వదరి దృశ్యమానాస
మానసాధకోటితటి ఘటితద్వజపటపటల పటుక్రీడాప్రకటితవాతపోతని
ర్ధాత జీమాతజాతవిగళితతటిల్లతావిడంబితనితంబినీ చరణారవిందచటు
లమంజుమంజీరశింజారవముఖరితవీధీవి తానవిరాజ మానాయాః మదకుం
భికుంభదంభకుచకుంభసంభావనీయరంభోరూపరీరం భారంభసంభారఘ
స్పృహరిణమదఘనసారప్రభృతిసురభి ద్రవ్యసంపాదనచటుల భుజంగపుం
గవసంగతశృంగాటకోత్సంగహృదయంగమాయాః శ్రీరంగ నగర్యానాయ
కస్యభగవతఃపంకేరుహవాసినీపరిబృథస్య చైత్రయాత్రోత్సవసే వాసమవే
తైరుదయశిఖరిశిఖరపర్యంతదర్యంతనిర్మత్సర్యత్రంఠీరవాకుంఠకంఠరవా
కర్ణనవిజృంభమాణభయతరళీ భవదంస్థి హరిఃఖురశిఃసూతసంజాత
రంధ్రరాకేందుమండలీనీరంధ్రనిర గళనగళదమృతఝరీమధురిమాధరీకరణ
నిపుణసూక్తి జాలైరఖిలకలావర్చిఃశలావిద్భిః || యదత ||

ప, శృంగారరసభూయిష్ఠంకుసుమాయుధజీవితం,

రూపకంఠసికానందజనకంరూప్యతామితీ ||

కింతాదృశరూపకంస్తరణమభినయ || అస్తీహిసానందం ||

ప. సంధ్యానానట్యమానత్రిపురహతజటాజాటబంధ్రాన్యమాణ

స్వగౌళాకస్సింధుగర్భప్రస్థమరలహరీగర్వగర్వం యోక్తిః |

శ్రీమానామానుజార్యప్రతీకథక ఘటాకేనరీదిగ్విధూటి

తౌమిధూతస్వకీర్తిశ్చితజనసకలాభీష్టసంతానాభి ||

కించ! దృప్యత్రుంభేంద్రకుంభస్థలదళనసముద్యుక్తహర్యక్షముక్త |

ప్రాధారావప్రణాళిపరిహసనచక్షైఃకంఠనాదైర్గభిరైః |

స్వైరంశాస్త్రాణియస్త్వివహరతిగురుస్వర్గమాపత్రపాత
శ్శేషః పాతాశమాగాదగమదగగుహగహ్వరంధూర్జటిశ్చ॥

అపిచ॥ మంధాద్రిక్షుబ్ధదుగ్ధార్ణవజతరలుతద్భంగభంగప్రదాభి
ర్హృద్యత్ప్రత్యథివిదవ్యత్పరిబృథపరిషద్గర్వసర్వంకషాభిః।
యద్వాణీధోరణీభిఃపరిహసిత పరీవాహపారంపరీకా
ప్రీడాద్గంగామృడానీవిటవికటజటాజూటమధ్యేకిమాస్తై॥

ప. నిర్ముక్తోనిగళాన్మదావళవరోమత్తోని రాధోరణో
నీత్యాయంసభయంస్వయంసవినయంస్వాలానమాటికతా।
శాదూలశ్శమమాపయత్కరతలస్పశేనతత్తాదృశ
స్సశ్రీరంగగురూత్తమోవిజయతేయద్వంశముక్తామణిః॥

ప. బ్రహ్మర్షి భావనార్యోజయతితదనుజః పన్నగాధ్యక్షవాణీ
మల్లీవల్లిమతల్లిప్రసవసముదయప్రాయవాక్సంప్రదాయః।
అన్వీక్ష్యక్యాంప్రచండోభవుకగుణసిద్ధిర్భాష్యకృద్భావవేదీ
వేదప్రమాణ్యరక్షాచణవిమలతరాశ్చర్యచర్యాభిరామః॥

ప. శ్రీమాన్రామానుజార్యఃఫణిపతిఫణితిప్రక్రియాచక్రవర్తి
తర్కాతర్కిప్రవీణోయతివృపతిమతోద్ధారసంజాతకీర్తిః।
మీమాంసాసార్వభౌమోనిరుపమకవితాకల్పనాకల్పశాఖీ
విద్వద్గోష్ఠీధురీణోవ్యవహరణచణస్తత్సతోయంవిభాతి॥

కించ॥ పాండ్యాఖండలవాహినీపరిబృథశ్రీరాఘవార్యాగ్రణీ
స్సన్తానప్రథమావతారసరణిర్విదవ్యత్కవిగ్రామణిః।
శ్రీరామానుజచంపురంగధరణీధౌరేయసీమంతిని
సౌందర్యస్తుతిముఖ్యసత్కృతికృతీసోయంవిజేజీయతే॥

ప. తస్మైయంసహజస్తదీయకరుణాసంప్రాప్తబోధోజ్వల
స్తజ్జాయాజనకేనతత్కవితయాచైషస్వయంసీక్వృతః।
శ్రీరంగార్యకవిర్భూణలలితంశృంగారశృంగాటకం
భాణంకంచనపంచబాణ విజయారంభప్రియంభావుకం॥

సవీషసామాజికసమాజ సమ్మోదసంపాదకఃయతః

ప. స్రభాతభాగగర్భప్రభాప్రబుద్ధపంకజ

ప్రజతురన్తరందసన్నిభావిభాతిభారతీకవేః |
 సభాచకాస్త్రీపండితప్రకాండమండితాంతరా
 రతిప్రియప్రియంకరో రసశ్చయత్రరాజతే ||
 సమంతాదవలోక్య, సోల్లాసం.

ప. పరభృతపరిపాటీత్రోటికొటికవాటి
 పుటవిఘటనకేళీ కల్పనాకుంచికాసౌ |
 నవవకులమధూళీపానమత్తాళిపాళీ
 రవముఖరదిగంతః ప్రాదురాసీద్వసంతః

కించ || మన్తథమదగజయంతామల్లిమహిళార్తవోత్సవముహూర్తః-
 మధురీధునాపాదురభూత్రానవతీమానధూననధురీణః ||

అపిచ || చందనాచలకందళన్తరుదర్శకభ్రమణోఛ్రిత
 స్నేరకేసరగుచ్ఛస్సుగ్రీతధూళికావయధూసరాః |
 మత్తకోకిలకాకలిమిళితాళిమండలర్పంక్రియా
 వైఖరీముఖరీకృతాస్సుఖయంత్యమీమధువాసరాః ||

అపిచ || ప్రత్యగ్రకేసరపరాగనవాంగరాగ
 మాకందకందళగళన్తధుపానమత్తాః |
 ఆరూఢమారుతసమీరితమల్లివల్లి
 డోలామిళిందమహిళామదయంతిచేతః ||

అపిచ || ప్రథమర్తువిభ్రమవిజృంభితశ్రియం
 నవమల్లికాప్రతతికామశల్లికాం |
 రసికాగ్రణీరమయతైహధువ్రతో
 రసమరజరీరసికశేఖరోయధా ||
 నిరర్గళవినిర్గళన్తధురసశ్రమాంభోమిళ
 త్వరాగసితకంచుకస్ఫురదుదారగుచ్ఛస్తనః |
 సమీరనటనర్తితాప్రవిచలత్ప్రవాళాంగుళీ
 తనోతిహృదయంగమనటనమత్రవాసంతికా ||

నేపథ్యోక్తిః - అయేభరతావతంససాధు- ప్రకృతోపయుక్తవర్ణ
 నేనమాననీయోసి - అద్యఖిలుత్రిభువనవిజీగీషోః పంచేషోర శేషదిగ్విజయ

మంగలదీపికా యు వజనచకోర చంద్రికాచంద్ర రేఖాయాః కనీయసీన్య
త్తవిద్యాధరీక్రథమరం గాధిరోహణ మహేమాత్మవేరసి కజనమనాం సిరం
జయంతీ గతిజితకుంజరీరసమంజరీ || వయంతదవలోక నాయా మంత్రీ
తాన్య సృజిత- అహమపి ప్రథమ రంగాధి రోహణ మహేమాత్మవమను భ
వామీతినిష్కాంతః,

ఇతిప్రస్తావనా.

తతఃప్రవేశతిరసిక శేఖరః. సానుస్మరణం.

ప|| కింకిన్నరీకిమమరీకిమనంగనారీ

తారాను హేమలతికానుతటిల్లతాను|

నోడేదధీరనయనాజనసార్వభౌమి

తదైక్రలంతనుమతిమమభాగ్యరేఖా||

అస్యాః కిమితివర్ణ్యతేప్రత్యవయవరామణీయకంరమణీమణెః||

ప. పాదాపంకజసంపదాకదళికాన్త్యర్థినీసక్తిని

క్రోణీనైకతవైరిణీకిసలయన్యకార్ధీరాకరా|

వత్సోజౌవరకుంభికుంభసహజౌవాణీసుధాధారణి

వక్త్రంవారిజమిత్రముత్పలదళచ్ఛాయామషీచక్షుషీ||

అహేమమనానుకూలోవిధిరిదానిప్రతికూలభివలత్యతే.

తథాహి.

ప, జంభాలంభనకుంభికుంభయుగళీదుర్వారగర్వాపహా

గ్రాహంగ్రాహమురోరుహకాసపులకోద్భేదంచకోరీదృశః|

యావన్నయ్యసుధాకరంభిశసుహంచుంచామిబింబాధరం

తావత్ప్రకటితేఃప్రకటితంకూకూరుతంకుకుక్కుటైః||

పరితోవలోక్యప్రభాతప్రాంతైఃసభావరి, తథాహి.

ప. నిశీధిన్యామన్యాదృశసురతధన్యాన్యజనా

నుదగ్రేసౌధాగ్రేసహవిహరమాణాన్యసఃభిః|

అయందర్శందర్శంస్వయషపిసముద్భూతక. తుకీ

ప్రతీచీవామాక్షీమనుభవతిరాగీహిమకరః||

ప|| దూతీవభ్రీమరావళీదనమణిప్రాణేశ్వరాభ్యామం

యుంకారధ్వజై శవేనకథఃకుత్యంభోజసీసుభ్రువః॥

చంద్రదాదీశవియోగ హేతురఘనాకల్పారిణి యోషితః

కామ్యన్యోఽతథూమకేతుకలికేవాభాతిభృంగావళీ॥

ప॥ తమీకన్యతారాధిపతరుణపాణిగ్రహమహ

క్రియాయాంభావిన్యాంకనకచషకంసాక్షతభరం।

గృహీత్వార్కవ్యాజంకిమపికిమరక్తాంబరవతీ

దినశ్రీరుత్తస్థానకలహారిదామంత్రణకృతే॥

ప॥ నిర్మాయప్రథమోర్మిమాలినలిలేనిర్మజ్జనంనిర్మలః

ప్రాచీనాచలచూడపీఠవసతిఃపద్మాటవీపేటికాం।

ఉద్భాట్యప్రసరన్తరందపయసాశ్చిగ్రామనామస్పృశం

సాలగ్రామగణంకరాగ్రకలితంహంసోభిషించత్యసౌ॥

కించ॥ పారస్త్వాచలమౌళిమండనమణిః పాదోజరత్నమణి

స్తారావర్క్సమురారికౌస్తుభమణిస్త్రిలోక్యభూషామణిః।

శోకవ్యాకులచక్రవాకరమణీసంతోషచింతామణి

ర్భాభాతిద్యుమణిఃపురందరహరిత్యాంతోరునాసామణిః॥

అపిచ, కాంతాపరిభవోవాదుర్విషహేమామానః కామినఃయదయం.

ప, విధాయపాదతాడనైస్సుధాద్యుత్సృజ్యమన్మథం

సరోజసింసఖీంమనుప్రధావతీతసత్వరః।

ఘణిస్ఫటామణిచ్ఛటామహేయరీసహేయదరిం

రుషాత్విషామధీశ్వరోవహస్నివారుణద్యుతిం॥సాంతర్హాసం

ప. బిభృద్భ్రష్టనిరంతరంస్వహృదయేసన్సార్గగామినదా

లోకాభ్యంతరగాఢరూఢతిమిరప్రాగ్భారకుక్షింభరిః।

కాషాయాంబరభాక్కరాంచలలసత్కర్ణోత్కరఃపుష్పిణీం

హంసస్సంప్రతమంగరాగభరితోహఃపద్మినీమంచతి॥

పూర్వోర్విధరగంధసింధురశిరస్సిందూరశైఖావియ

ల్లక్ష్మీసత్కులలోచనాకుచతటికాశ్రీరపత్రావళీ।

జంభారాతిదిశావిశాలనయనాకల్పారహారావళీ

సీహారేతకదీధితిద్యుతియురీషవ్యాజరీజృంభతే॥

అహోప్రాభాకరాణాంకరాణాంప్రమదాకల్పకల్పరాప్రాగల్భి.

ప॥కల్పారంతికచాంతిరేకిసలయస్తోమంతికద్ధాంతరే

సిందూరంతిచనీలనీరజద్యశాంసీసుంతసీమాంతరే।

కాశ్మీరంతికుచాంతరేకురవకంత్వేతేకరాజ్ఞాంతరే

యావంతిప్రపదాంతరేకమలినీజానేత్విషామంకురాః॥

అపిచ.విగళితనాకలోకతటినిలహరీవిహర

త్కలకలధౌతధౌతగరుదర్శకక్షకణాః।

రవిరథవాజిరాజిఖరచూర్ణితపూర్వగిరి

ప్రస్థమరధాతుధూళినికరావిలసంతికరాః॥

అన్యతోవలోక్య.పచేళిమమద్యమమలోచనయోర్భాగధేయం.యథా

ప.వామోహస్తైవహంత్యోగశదలకభరంనిష్పతత్పుష్పజాలం

సవ్యేహస్తైగళంతీంఘనజఘనతటాన్వేఖలాంధారయంత్యః।

గుంజన్తంజీరసింజాముఖరితకకుభోనిర్గళన్నివిబంధాః

పర్యంకాగారగర్భాన్తదగజగమనానిస్సరంతిప్రతోళ్యాం॥

అన్యతోదృష్ట్యా

ప॥రతశ్రమవిజృంభితశ్వసితధోరణీనానట

త్పయోధరశిరస్తటిభ్రమదుదారహారావళి।

ఝణంఝణితనూపురాఘననితంబబింబస్థలి

ఘలంఘలితమేఖలాబహిరుపైతిశాతోదరి॥

పదాంతరంగత్వాస్పర్శసుఖమఙ్గీనియ.

ప॥రశ్యంతశ్రమతాంతహర్ష్యనివసత్కాంతాస్తనత్కైధర

ప్రాంతన్యస్తశిరశ్శయ్యాభుతరుణస్తోమంసముద్యోధయః॥

ఉన్నీలత్కమలాటవీపరిమళత్ప్రగ్భారసంభాషిః

పాటీరాద్రితటికుటీరకుహరాదాటికతైమారుతాః॥

కించ. పుంభావాంతసితాంతతాంతవనితాకాంతస్తనాంతస్థవీ

వాంతస్సేదపయఃప్రవాహకణికాసంతానపాటచ్చరాః।

కుంభీడింభకుటుంబినీకుచతటిపాటీరపంకస్పృశో

మందమందమమీసమీరపృథుకాస్సంచారమాతన్వతే॥

అపిచ॥మాకందోదగ్రశాఖాపటలవలయుతోడ్పుల్ల మల్లీ మతల్లీ
 పాశీధూశీప్రదాశీచరినాశివదివాచక్రవాళాంతరాళిః
 నాశీకాశీమధూశీకణగంధినిరశ్చబరా రాతిదంతీ
 వాసంతీకుంజభుంజప్రహుగమనస్త్వందతేగంధవాహాః॥
 వేదవాటప్రవేశమహాత్మ్యసివతూహలీకచిచ్చిదానిగ త్వాపురో
 పలోక్య.

ప॥చంచత్కాంచనకేతనాంబరశిఖాంకూరన్మరుత్కందశీ
 ధూతస్యందవందనాగతమరీసమ్మదజాతశ్రమః॥
 స్ఫారామోదభరాభిసంసుమనోదామాంచితాభ్యంతర
 స్తుంగోజంగమజాంరూపశిఖరిప్రాయోరథోరాజతే॥
 సమీపముపస్పృత్య పునర్నిరీత్యు.

ప॥అగ్రేగ్రంథిలమానితంబవలయవ్యాలంబిరోలంబికా
 దేశ్యంకైశ్యముదారమల్లికమనాకృచ్ఛనందధానైఘం
 ద్యశ్యైతేదృఢౌతసూక్ష్మవసనేనారాంగనైస్యందనే
 పశ్యేతెసురలోకవారవనితేరంగేశసేవాగతే॥

ఇమెకిలమదన శేఖరవిలాసశేఖరాభ్యాంకశత్రీకృతేకనకలేఖాక
 స్మూరికె.

ప॥సాఫల్యంనయతావిటేనసుకృతంజన్మాయతోపార్జితమ్
 హస్తాగ్రేణహతాదుదస్తమబలాహస్తాంతరాశైపతత్ ।
 మల్లీనామకదంబకంవికసితప్రత్యగ్రపంకేరుహ
 క్రోడక్రీడనలాలహంసధిషణామంకూరయన్నంచతి॥

రథోపకంఠేశ్చైవన్నకుంభక్షిసోత్కంఠముత్కంఠమాలోకయ
 న్నభిష్టేతి॥తథాహి॥

ప॥పూర్వాధాపారకృతంసుపర్వమకుటప్రాధారుణాశ్చచ్ఛటా
 గాథావిర్భవదంశుమండలసమాశీధాఘ్రిపంకేరుహం ।
 సోధారంవినతాపరాధవితతేర్చుధాత్మనోమేషనో
 వోధారంజతరేజగంతిదనజిత్రోధారమాధాకతే॥

కించ. రంగాలంకరణందయాధికరణంలొకత్రయీకారణం

మాణిక్యాభరణంవిపన్నశరణంసేవాసతోత్తరణం।

లక్ష్మీసాదరణంసరోజచరణంవేదండదత్తాచణం

వందేభవ్యగుణంమమైశామహదహంసాహంక్రియోత్సారణమ్॥

పార్శ్వమవలోక్య కథమస్తుత్ప్రియసఖశ్చంద్రనుఖితవీవాభివర్తతే స
మీపముపసృత్య-సానందం-సఖేచంద్రముఖవీతావంతమనేహసం క్ష్యతోసి
కీంబ్రవీషి- సకలమపికాతుకపదమూలోకితుంభవంతంమార్గమాణేనతతృతః
పర్యటతాదిప్యాదృష్టాభవానితి, ఏకస్సాన్వదనఘంజీతే, తిన్యాయాత్సహ-
ర్దలాభవతాభవతాసాంద్రతంసమ్యగనుష్ఠితోభవతి-పురోవ లోక్యకించదసి-
స్యందనమందగమనేకమపిహేతుముదీరయామి.

ప॥ విశ్వంచవిశ్వంచజతరేభరంతంవిశ్వంభరంతందధదుత్తమాంగే।

విశ్వంభరాభ్యంతరమగ్నచక్రోరథోత్తమశ్చంచతిమందమందం॥

ఇతి.మమత్వేవంప్రతిభాతి.

ప॥ కాంచనకాంచనశైలింశైలింకుచతఃపగంవహంతీనాం।

వారవధూనాంవహనాత్స్యందనమభ్యేతిమందమందగతిం॥

పరితోవలోక్య.

ప. చిత్రోష్ణీషవిలంబితంపకసరావీటీవిరాజన్ముఖాః

కౌసుంభద్విపటీవిరాజితకటినిశ్చిప్తకౌక్షేయకాః।

కస్తూరితలకాభిరామనిటలామల్లీమతల్లీసరః

శ్రేణీవేల్లితవత్సస్తతృతస్సృందంతిశృంగారిణి॥

అన్యతోవలోక్య,

ప- అంసాలంబితభస్త్రికాంతరగళత్కాశ్చీరధారామిళ

త్సంవ్యానాంతరలత్యమాణమబలావత్సోజకుంభద్వయం।

దర్శందర్శముదారమోదభరతోరోమాంచపారంపరి

నిరంధ్రాకృతరేతికశ్చనపురశ్శృంగారిణామగ్రణిః॥

సహర్షం. ప- పుత్రీమిత్రకళత్రప్రజనసీమాస్తాంచలాలంబిత-

స్కంధాగ్రద్విపటీకటికరపుటికత్కాగళచ్ఛాటికాః

సత్రాసంసకలూసుద్విఘ్ననయనేవ్యాపారయంతోముదా

యాతాయాత విధావిధాననిరతాఃపల్లిజనాయాంభృషి॥

కించ, భస్త్రాయంత్రవికీర్యమాణసలిలైశ్శృంగారిభిఃశ్రేణీతి

గోవిందేతిమహుర్ముహుర్విరచితోద్ధోషావృషారోహణః |
 కుర్వంతశ్చలచర్తకోణనిహతంనిస్సాణజాతంజవా
 దేతెమోదవ శంవదావిదధతే సంచారముఛ్చంఖలం ||

అన్యతోవవోక్య || సకౌతుకోల్లాసం -

ప- వక్త్రాగ్రాలోలఘంటాజినమకుటధరోధాతవిస్తీర్ణపుండ్రో
 జానుగ్రీవావలగ్నస్తలనమనపటుర్భగ్నఘ్నాపరాంగః |
 మాస్తాంచద్దారుఖండద్వితయఛటఛటాత్కారవాచాటితాశః
 కోణంగీదీనదృష్టిప్రకటితదశనోభీషణోనానటితి ||

కించిదంతరంపరిక్రమ్య -

ప || జీవితాంకైశ్చిదపరైర్వసనైర్వారితాతపాః |
 అంగప్రదక్షిణకృతః కేపిభాంతితనూభృతః ||

సాశ్చర్యం ||

ప- వారాంగనాసద్దనిహంసతూలికా
 పర్యంకవర్యేసుమనోఘనేస్తీతే |
 వీధీపడలోష్టవితానదంతరే
 దౌర్భాగ్యతస్సంప్రతిసంఘరంత్యమీ ||
 ఇదాసీంపరిణతామమలోచనయోర్భాగ్యపరంపరా ||

యతః ప- మాస్తాలోలసువర్ణకంకణగణంవిస్తారికస్తూరికా
 బిందుల్లాసిముఖేందుకుండకలికాసంతానదంతావళీ |
 అద్రాక్షంసరసోక్తిగుంభతులితద్రాక్షంసదృక్షామర
 స్త్రైణంకామకలాకలాపకుశలంకర్ణాటకాంతాకులం ||

అన్యతోవలోక్య -

ప- స్వర్ణాధఃకరణప్రవీణసుషమాస్వర్ణాధనీలావళీ
 వర్నాహంకరణాపహరికబరీవర్ణాళికేణాళికా |
 పూణాఽరీజనమాళిమండనమణేఃపూణాఽబ్జబింబాననా
 కణాఽలంఘ్యదృగభ్యుప్రైతిశనక్రైకణాఽటసీమంతినీ ||

అగ్రితోనిరీక్ష్య -

ప. రాకోదిత్వరశర్వరీసహచరశ్రీచార్యచర్యావీధౌ

ధౌరేయాననమండలంధళధళ త్కారరిన్పురత్కండులం
శంపాచాకచక్రీకచాకచికలాచాతుర్యధుర్యప్రభం
చేతశ్చోరయతేచకోరనయనారత్నంకటాక్షాంచలైః॥
విషమవిశిఖక్రీడాక్రీడావనీభవత్కంచన
ప్రకృతిమహారంభారంభాపహసనచణోరుకా
అభినవసుధాసారాసారావలోకనవైఖరీ
మదయతిమనోమాధ్వమాధ్వవసాధుమధువ్రతం॥

కించ- గాఢబద్ధతపనీయకంచుళీగూఢతుంగకుచకుంభభాసురా
ప్రాంబలిప్రస్ఫుతపాదపల్లవావందతేనపదిమధ్వసుందరీ॥
పరితోవలోక్య॥పటంకచ్ఛన్నసువర్ణవర్ణవపుషాంలావణ్యలక్ష్మీపుషాం
వక్త్రాడంబరవంచితాత్రిజనుషాంవాచాలభూషాజుషాం॥
భూవల్లిజితపుష్పబాణధనుషాంపద్మోల్లసచ్ఛత్రుషా
మాసాంఘూర్జరయోషితాంపరిషదాక్రీతంమనోమామకం॥

కించ- పాదాంభోజఘనాంగుళియ్యకర్పణతాగ్రారవాకర్ణన
ప్రత్యావృత్తముఖైఃప్రమోదభరితైరాలోకితాకామిభిః॥
ఏషాసూక్ష్మకుసుంభపాటలపటిభాషావిశేషార్చితీ
నిష్ఠాతానుగతాగతాగతరతాదేదీప్యతేఘూర్జరి॥

సఖేచంద్రముఖ సర్వంనాశిమయం జగదిత్యేవవక్తవ్యం - విష్ణుమయ
మిత్యుక్తిర్నయంకైతి- యదయంరథమాత్రీవీవవిలోక్యతే నార్యస్తు సర్వత్ర
సమీత్యంతే-కింబ్రవీషి- భవానివనిరూపకః కశ్చిదపిజగతినాస్తితి- రథోత్స
నోయంవేకవాట ప్రవేశమహోత్స వస్వాంతరాయ ఇతి- యుడితికతి చిత్ప
దానిగత్వా- పురోవలోక్య-

ప॥గవాక్షరంధ్రనిస్సృతత్సంరధ్రికావలోకన
ద్విరుక్తనీలనీరజచ్చక్లృతతోరణావళీ॥
క్షమావధూలలాటికాసదాచరద్వధూటికా
సమస్తవస్తుషేటికాచకాస్తీవేశవాటికా॥

యత్రహే

ప- ప్రతిపాసాదాగ్రథలవిలసితోదారబలభి

న్నణీనుక్తాంతోఽలపటలనిర్మయ్యతిర్భురి
 సదాసంపుల్లెదీపరకుముదసౌగంధికవనీ
 మనీషామాధత్తైగగనతటిసిగర్భమభితః॥
 ధ్వారేద్వాగేమందిరాణామజభా
 రంభాస్తంభాశ్శాతపంభాశ్చకుంభాః।
 ఏణాక్షీభిస్సోర్వరుషక్షోజలక్ష్మ్యై
 న్యగ్భూతాంకింసాంత్యనార్థంవసంతి॥

తత్ప్రవేశం - టయిత్వా

ప - టంకారిః కిముమాన్తధన్యధను యోమాధ్వీవిహం మాద్యతాం
 యుంకారఃకిముఖేలతాంపరభృతాంకింపంచమోపక్రమః।
 వై పంచీకిముకాకలీకలరవఃకింవామరాభీతతే
 ర్నోచేన్యైచకభోచనావిరచితస్సంగీతరాగోధవా॥

పునర్విభావ్య- పార్శ్వత్వోపలోక్య-

ప- ముఖరపలయజాలగ్రస్తహస్తారవిందా
 స్సలిలితమరుమూలంచారుమాస్ఫాలయంత్యః।
 సరళిమమృతకల్పైర్బాలికాసూక్తిశీలైః
 స్సరిగమపథనీతిప్రాతరామేడయంతి॥
 నిద్రాభంగకషాయదృష్టియుగళీప్రంభావకేళీభవ
 స్వేదాంభఃకణలాలితాళికతలవ్యాకీణఃచూణాశ్చికా।
 నిశ్వాసారభటిసటతు-చఘటికోటితటినిర్గళ
 చ్చాటిసంప్రతిగంధసింధురగతిః ఖాటివకాటికతే॥

కించ- స్పృష్టాశీతలఘృష్టిఘృష్టిఘటనాహృష్టారవిందాటవీ
 ముష్టామృష్టిసమీపకల్పకలనాదృష్టాక్షీవైచక్షణీ।
 స్పృష్టాపంచశరేణచంపకదత్తైర్హృష్టాపదేనాపివా
 దృష్టాదృష్టచరీచకోరనయనాదిష్టాదిదానీంమయా॥

ఇయంతిలకతిపయబంధవిశేషరంజితేన కేన చిదని కేనరసి కేనవితీణమ
 తిసూక్ష్మమత్యాయతమతివిప్రులమతి మృదులమఙ్గదవళంఘళ ఘళాత్కారపరి
 మిళితంపటవాస చూణాఘుమంఘు మితంకాంచనరేఖోదంచిత్రాం చలల

లితంపట్టాంబరం పరివధానాపృథుల ముక్తాఫలగుంభితం కుసుంభరసాం
చితశాత కుంభకుసుమ సంభావితంకం చుళంధారణుంతీ. మన్మథమేవబ్ర
హ్మపరమపధారయంతీ. సౌందర్యసంపదాకేళి మపధీరయంతి చరిణకమ
లచంచల మంజీరమంజుతరశింజితై రఖిలమపిదిగంతరం ముఖరయంతీ మృ
దుపదవిన్యాసైర్ధన్యామిమాంవీధీంవేతంతన్యతై.

ప. లాఠాకజ్జలవీటికారసనిశాకస్తూరికాకుంకుమ

శ్రీఖండద్రవచుద్రితంనిశిధృశంస్వేదాంబులేశోషీతం।

చేలంసారభలాభలోభవిహరత్పష్పంధయాస్వాదితం

చేటికంచనకంచుళంచదధతీపశ్చాదియంగచ్ఛతి॥

అనుపదమాయాంతీమనంగవైజయంతీం కేయంపృచ్ఛామీతి. సమీపమువ
సృత్య. అయిఅనంగవైజయంతిపు రతఃప్రియాంశునీసంతినీ కేయంకథయ
కివదసి. ఇయంఖలునిజభర్త రిమాతాపిత్రోర్ని ద్రాణయోత్పా తృషుని
జశయనాగారాంతరం ప్రవిశ్యర్షుడితిఘటితగృహకవాటేషు స్వనితంబినీ
భిస్సహనిద్రాణేషుకస్యాంచిన్ని శీఢిన్యాంనిజశయ నభవనాన్నిర్గత్యవృదు
తరపదవిన్యాసేన గర్భగృహమభ్యేత్య నిశ్శబ్దంకోశగృహకవాటం విఘట
య్యాంతఃప్రవిశ్యషీ తికుషీనిషీప్తంపిత్రాసత్రార్థంశిష్ట జనముఖతస్సంపా
దితంపంచసహస్రైర్నిమైః స్సంపూర్ణంకాంస్య ఘటమాదాయపూర్వే
ద్యురేవకృతసంకేతయోశ్చ్యశురయోరంధయోస్స్వపతోరేకశ య్యాయాం
శయితస్యదయితస్యస్వ పతఃకుచకలశోపరివి నిహీతంభుజంమంద మపసా
ర్యనిశ్శబ్దభూషణ ముత్తాయ కోశగృహంతరం ప్రవిశ్యశ్చశూభూషణ
పేటికా మాదాయమహ ధ్వాణిచేలానివ గృహీత్వాబహీ ర్నిర్గతయా
ప్రాతివేశికగృహేస్తుషయాసా కంకందర్పాధ్వరంకర్తుంకంచి ద్వేశంగ
తేననిశీధినిసమయేనిజరమణే నానుష్ఠితంనిఖిల మపిదుశ్చేష్టితం జానానాపి
నానాదేశనివాసినీభిన్వి లాసినీభిస్సహవి జిహీర్షయామృషానిద్రామభినీయా
జానతీవస్థిత్యా యామమాత్రావ శేషితాయాం తస్యామేవరాత్రౌ కుంభ
కోణాన్నిర్గత్యకామపి జరణీంసహాయీకృత్య రంగవర్తిమభ్యేత్యా స్యామేవ
వేశవాటికాయాంమదనమంజరీతి నామదధానానిఖిలరసిక చూడామణీ
గాఢాలింగనక్రీడావి జృంభమానపరమానంద ఝరిపరివహలూరీప త

హృదయా మలయవతీమందిర దక్షిణావసధమధివసంతీతి . వ్రునఃకింవదసి
 న కేవల మి యమేతా దృశ్యో బహ్వ్యో త్ర సంతీతి . అన్యాచకా
 చన వార నారీ పరీ రం భణ ప్రవ జేసర మజేన అయిప్రేయసిస్వ
 చ్చంమభిసర బహూనివిత్రాని సంపాద్యమహ్యం దేహితతస్త్ర వయవనివ
 హాక్షేషలాభో, మమచవారవధూ సంభోగోత్సవలాభో, భవేదిత్యనుజ్ఞా
 తాభిసరణసాంమూజ్యప్రాప్తికు తూహలిన్యామయాసాయం పాితరపి
 విహితానిశ్వకురవందనాని, వాంఛితఫలవితరణహరిచందనానీతి, మన్వతీ
 తధానిన్వతీ మధురామృతాదాగత్య మత్తకోకిలానదవోత్తర భవనేవసతి.
 అపరాపికాచనసంతీ విహితదుర్వారసర్వాషధవిశేషగర్హితౌద నాదన
 జనితోన్నాదస్యనాధస్యా నాదరణమనహ మానాసకలా భీష్టవిశ్రాణధౌ
 రేయోయావననామధేయః కల్పవృక్షోమమాక్రీతిధైర్య మవలంబమానా
 భవనాన్నిర్గత్య కామసంజీవనీతినామధారిణీవిభ్రమవతీ సదనాభిముఖగేహ
 మధ్యాస్తగతి. తాసామమీవృత్తాంతా భవత్యాకథంజ్ఞాతాః. కింబ్రీషిషి
 మదజ్ఞాతాఃకశ్చిదపి శృత్వాంతోనాస్తీతాసామితి. అనేనాసాంభవత్యాంవి
 స్రంభోభూయానితిపృచ్ఛామి. కింబ్రీషిషి, అద్యకిలవిలాసశేఖరోమన్తం
 దిరద్వారపర్యంతే మదాగమనం ప్రతిపాల యన్నాస్తై, తత్త్వరయామ
 యాగంతవ్యం. మయిదయానిధీయ తాంశ్వయేతి. అయిమహతోభాషణ
 స్యుక్తియానయంజనః. తత్రభవతో భగవతోమదన దేవస్య దయయావిజ
 యస్యేతి. సాధయామీతి కతిచిత్పదానిగత్వా, మదనమంజరీసదనంప్రవి
 శ్య, స్వగతం. ఆనవరతమన్తధారాధననిరతయామహతీసం పత్తిరనుభూ
 యతేయతః

ప. శేతేసంప్రతిహంసతూలశయనేశాతోదరీతత్రరే

ధత్తైర్తుకరండమండితకరాసంవేష్ట్యవీటీంసఖి!

అన్యాచోద్ధృతతాశవృంతవలయాసంవీజయంత్యాదరా

త్తస్యాఃకాచనతంతనీతిశనక్తైఃపాదాజ్ఞసంవాహనం॥

కించిదంతరముపస్పృత్య. అనితరతరుణిజనానుకరణీయ మస్యావిటజన
 విషయోపచారచాతుర్యంయతః.

ప. సద్యఃకల్పితశంబరప్రతిభటకీడార్చితీనిర్భర

ప్రపాదుర్భూతతతశ్రమోద్గమసమావేశాత్తతాంతాకృతిః |
అద్యశ్రాంతినివారణాయశయితాప్యాయాంతమాలోక్యమా
ముత్తస్థోర్భుడితిస్ఫుటికృతరవాకల్పావళీగల్పతః ||

కించ-ఆన్యోన్య్యాకలితాంగుళీకిసలయోద్వేల్లద్భుజావల్లరీ
ప్రేంఖోశన్ననికంకణోత్కరయుణాత్కారారవాలంకృతం |
జృంభారంభవికస్వరస్వరపరీరంభప్రియంభావుకం
తన్వంగీతనుతేంగభంగమధుఃస్నిహదాలవాంగీకృతం ||

సమీపముపస్మత్య

ప. స్ఫుటివక్రేవీటీరసముస్మణపాటీరభరితా
పటిచేటినితానురతపటిమానంసుతనుతే
భుజామూలంనానాసఖపదయుతంమన్మథకలా
కలాపేపాండిత్యంప్రకటయతికస్యాపికృతినః ||

ర్భుడితిలజ్జావతిముఖరిత కంకణనికరేణకరేణగృహీతేనచేలాంచతేనపయో
ధరమండలీమాచ్ఛాద్యకించదసి, అస్తాంతావదిదానీంతవవర్ణనపటియస్తా, స
ఖీవినిహితేఫలకే, భావేనాస్తామితి. అయిసుబ్రాహ్మణి, త్వయాపిపురస్థితేఫ
లకేస్తీయతాం. కింబ్రవీషి. అత్రనకుత్రాపిసుబ్రాహ్మణీలక్ష్యతే. అహంతు
వంశపారంపరేణ అస్యామేవవేశవాటికాయాంస్థితాయానవమల్లికాయా
దుహితుఃపల్లవికాయాస్తనయాకాంచనమాలాయాఃకనీయసీ, అయిమృపా
వాదీని! తవకంతరవాకర్ణనేనప్రాక్తనః కోవివృత్తాంతః శ్రుతిపదవి మదవి
యసీమాకలయతి. అహం కిలపురాశార్థపాణిసేవార్థం కుంభకోణాభిధా
నాంరాజధానీ మాసాద్యతత్రత్యవారిసుందరీ పరీరంభధన్యంమన్యః కతివ
యదివసానత్రాతివ్యం, తత్రాంత రేపురందర హరిదిందీశర లోచనావదన
సిందూరబిందు సందేహసందాయిని ప్రథమవసుంధరాధర శిఖరప్రరూఢ
బంధూక తరుణస్తబక బాంధవేదినలక్ష్మీయాణి జూకపత్మలాక్షీవణిమ
ణిమయకురీరశంకా కరేవియదకూపారపార విద్రుమివితానవికయవిధా
నవిశారదే, గగనలక్ష్మీలలనాకేశపాశచంపకగర్భకసగర్భే, తిమిరపాళీవే
తాళీస ముచ్చటనమాంత్రికే, కుముదవనమునిగణపాణాయామోపదేశ
దేశికే, చక్రవాకమిధునజీవనౌషధే, కమలీనిప్రాణవాధే, భగవత్కృపా

మతిగనే ద్రవీల సౌధశిఖరగ మధిరోహతి నానాదిగంతరాళా గతవివిధవి
లాసీసీకు చకలశయాద్యచ్ఛికదృఢాక్షేషధన్యంమన్యరసిక మూర్ధన్యనికరనై
రంతర్యేభగవంతంచక్రరథమధిరూఢవంతంశార్జ పాణిం పణమృతతత్త్వ
శ్రూపిశాచికయా సహగతయాత్వ యాసాకూతమాలోకితః, శార్జ పాణి
సేవాసద్యవపభలి తేతిమనసిస్థిత్యతత్రత్యేన కేనచిద్విలాసినా ప్రదర్శితంత్వ
ద్భవన మభ్యేత్యమహేనా పాధ్యామిత్రయామామిమా మత్రశయితంమ
మస్తలం దాతవ్యమితిమయాపృష్టేన తవభర్తా దేహశ్యాంసుఖంసేష్వే
తికధితస్తథాకరవంతతశ్చనిమిషం కల్పకల్పం మన్వానం మిధ్యానిద్రా
మా తన్వానమంతరాయ మంతరాతవపరీరంభ మహేనాశ్వసామాజ్యం
లభిష్యతే వానవేతిచింతానలదందహ్యమానం భవతీమేవధ్యాయంతంమో
ముహ్యమానంమాం భర్తృదర్శనాదేవక్షీరోదనాదిభౌజయిత్వా, ఏలా
లవంగమరిచి జాతిపరిమిళితైః క్రముకశకలైః కర్పూరమిళితైస్సాకంతా
వక్షీనకర కమలాంగుళీదళవేష్టనభోగ్యభాగ్యానిధవళ తాంబూలీదళానిప్ర
దాయ, దేహశ్యాం సుఖమాస్వభర్తృవేతాళం స్వాపయ్యశీఘ్రమేవాగ
చ్ఛామీత్యుక్తః, యదాయదాగమిష్యతి భవతీతిత్వదాగమనప్రతిపాలయ
న్గుల్మకోటిసహస్రకల్పామేకామేవఘటికామవసం, తత్రాంతరే॥

ప. గేహదేత్యనిపాత్యమాంరసవశాదురుద్వయారోహిణీ

గాఢోత్కంఠమకుంతకంతవలయోన్మీలతగ్రపోతారవం।

ఆయన్మధ్యలతన్నతొన్నతపృథుశ్రోణీభరంనానట

త్రాటంకంభవతీముదాయతతనోత్త్రత్యేనవిస్తార్యతే॥

సలజ్జంకింబ్రవీషి. వివిధవారవిలాసినీ రసికస్యతవచేతసి వృత్తాం
తొయం వర్తతేవానవేతిపరీక్షీతు మేవమభిహితమితి. వారఃకర్పూరధు
వనాపేక్షయాకులవధూనిధు వనంజ్యాయ ఇత్యాస్తాకీన సైన్యధాంతికఃపం
థాః-

తథాహి.

ప. అఘనోత్కంఠాఘటితైరనశేషః టోపగూహనాసులభైః॥

అప్రేమరసారంభైరలమలమకులాంగనాపరీరంభైః॥

కింబ్రవీషి. అయెరసిక శేఖర భవంతమంతరేణ జగతికోవాకరతల

బద రాయశూణరతిర మణరాధాంతరహస్యః. అచిరమేవమయాభ

స్తానమస్థానంగీతవిద్యాభవతఃకర్ణపథాధ్వనీకృత్య సఫలీక ర్తజ్యేతితిదానీం
రసమంజరీ ప్రథమరంగాధిరోహణ మశ్వాత్సవ సంభావనాయమయా
గంతవ్యం అన్యథాసమాగత్యత్యైవకరోమి సాధయామీతి పదాంతరంగ
త్వాపురోవలోక్య॥

ప. మందమందమమందవిహ్వలతనుర్నిర్గత్యకేళీగృహం
దాల్చిత్రకరావలంబనవతీబాలాతపాకాంక్షినీ!
బాలాకాచనరమ్యహర్మ్యపలభీసోపానపారంభరీ
ముస్త్రీలచ్చరణాంగుళీయకర్పూణతాగ్రంసమారోహస॥
ఇయంకిల కలాపత్యాచుహితాలీలావతీ॥

ప. మహీభూషాభాషాజితమధురవేషావిలసిత
స్త్రుగోస్త్రేషాతోషాపరిబృథమనీషావహముఖి
కనత్తోషావేషానుదయదభిలాషాన్యదధతీ
హరత్యేషాయోషారతితులితవేషామమనః॥

సమీపముపస్పృత్య.

ప. నవనఖపదరేఖాకాండబాహంతరాళం
దరవిగళితనీవీన్యస్తహస్తారవిందం!
మృదితరతనచేలంప్రస్తథమ్మిల్లమాలం
కథయతితవగాత్రంకస్యభాగ్యోన్మత్తత్వం॥

కింబ్రవీషి. కింనజానీషేభవత్ప్రియసుహృదంకందర్పశేఖరమితి
సఖేకందర్పశేఖర! ధన్యతమోసీయతఃరంభావరీరంభాలంభావసం
భావకరరంభోరూసంభోగసంభూతానందసంభృతాభ్యంతరసంభావితో
నిమిషమివకాలమశేషంక్షిపసి॥ పునర్నిర్వర్ణ్య॥

ప. ప్రాలేయద్యుతిఖండమండనమణేకోదండలీలాంకుచా
కుర్వాతేకురుతేసుధాబ్ధిదుహితుర్గైశ్శాపమామానసం!
గీరాహరధియంకరోతిమరుతామాద్యావతారశ్రయం
దైత్యాఃకురుతోదృశౌమణిరుచింకుర్వంతిజిహ్వోకచాః॥

కించ. చరీకర్తిగీవాదరవరపరాభూతిరచనాం
భరీభర్తిస్వర్ణప్రతీతులనాంబాహుయుగళి!

దరిభ ర్నిశోణీవిపులపులినాభాంతమసింయం

వరీవ ర్నిప్రాయ స్రవతయణిపారెకపిరాం॥

అపిచ. మృగమదతిలకకళంకంతోషితయువలోకలోచనచకోరం

స్థితచంద్రికి మేతదయేమదయతివదనేందుమండలంచేతః॥

కింబ్రవీషి. కిమనంగ లేఖాతంతన్యమానానన్యసామాన్యానంగధన్యంమ
న్యన్యరసికజనమూర్ధన్యస్యభవతోత్రధూర్తవచనరచనాచాతురీతికలభాషి
ణీమైవంభాషిస్తాః- అభవాకులక్రమాగతవిద్యాఖలుభవత్యాశ్చాటువచన
పరిపాటీ-సఖిసీమంతినీసీమంతముక్తామణేశ్వచ్చరణారవిందపుష్పంధయమ
పిదాసజనమేనంకోపభాజనంకరోషి-ప్రసీదప్రణయరసతరంగైశ్శీతలైర
పాంక్షరభిషించ, సాధయామీతి, వదాంతరంగత్వా, పార్శ్వతోవలోక్య.

వ. నిద్రాభంగనిమిలితార్ధవయనఃకర్షంశ్చకోరేక్షణా

వత్సోజాక్తనిశావలేపకపిశంయజ్ఞోపవీతంనఖైః

అంగైరంగజసంగరాలసతరైర్భావంగమైస్సంగత

శ్శృంగారీనవయోభిరంచతిసమంశృంగాటకోపాంతికం॥

అయంఖలునీలకంతశాస్త్రీణః పుత్రోగణేశ్వరశాస్త్రీనామవిప్రవి

టః - సమీపమువస్పత్య - సఖేగణేశ్వరశాస్త్రీస్థవత్ప్రితాగ్రసంపాదితంకో
శజాతంబహుశ్రమస్తీత్యశ్రోషం, తదిదానీంకింకృతం-కింబ్రవీషి, మత్కు-ణ
విహారభూమిభిః కేళీగృహంగణ నిరోధభిశ్చిధిలీభవద్భిస్తాలపత్రైఃకిమస్తీతి
తానిశోగ్రితయచేతా శ్చేభ్యావిక్రీయభూరిధన మాదాయకమలావత్యాదు
హితుఃకనకమంజర్యాశ్శాశ్వతే కనకకర్ణపతే కరవమితి, తర్హిసాధుకృ
తం - కదాచనపవనోదరంభూతిపరి బృథసూక్తిశుక్తిమాక్తికనికరైఃకణాచ
రభారతీకలుషకల్లోలినీకతకక్షోదసందోహైర పురుషేయ భాషాయోషా
భూషావిశేషాయమాణైశ్చెమిఃఫణితి కలశకల్లోలినీవల్లభ కల్లోలజాలైః
కావ్యనవ్యకుముదకేదారసుధా కరకిరణకలాపైర్నాటక నవరత్నకరహా
టకైరలంకారాగమసుమనోభద్రైస్సర్వదుర్వాదిభూర్వహదుర్వారాఖర్వ
గర్వసర్వస్వనిర్వాపణ పటీయోభిర్వచోబిర్వ్యవహారతో భవత్ప్రితుఃపా
షణవశంవదేనపాండ్యవ సుంధరాధురంధరేణ పారితోషితయావితీర్ణై
యావితీర్ణైఃసుఖికుండలేచకింకృతే. కింబ్రవీషి. తేచమణికుండలేభజ్యతత్ర
త్యాంరత్నాన్యాదాయతయోరేవకర్ణపత్రయోరఘటయమితి, తతోపిసా

ధ్వనుష్ఠితం, కింవదసి. ఆస్తాంతావత్స్వేత్పకధనరక్షాపరిపాటిఃపరిపశ్యః.
కాలోయమత్రికామతి. తదహంతయాకనకమంజర్యాభగవత్స్మిరంగరాజ
స్యశ్రీమజ్జనకనకకుంభానయనాత్పూర్వమేవధవశతాంబూలీదళానిక్రముక
శకలానిచానేతవ్యానిత్యాదిష్టోస్తీతి. అలమల్లకమాత్రావశేషీకృతోభవానే
తావదపిసంపాదితుంప్రభవతి. కింవదసి. భావకింసజానీషే సోమశేఖర
శాస్త్రీప్రభృతిభిరస్మత్కులీ నైరారాధితంహేటకసంపుటనిక్షిప్తమనర్హం
స్ఫటికలింగంతదిదానీంవిక్రీయతద్విగుణతయాసంపాద్యతామానందయి
ష్యామీతితర్హి సాధయేతికతిచిత్పదానిగత్వా, పార్శ్వతోవలూక్య.

ప. ప్రసారైకంపాదంపదమపినికుంచ్యాతిఫలకే
వసంతిపశ్యంతీవదనకమలంరత్నముకురే!
లలాటేకుర్వాశాహరిణమదవంకేనతలకం
చకోరాక్షిచేతశ్చలయతిమమాలోకవలనైః॥

ఇయంకిలలీలావతీతనయాతారావళి- సమీముపసృత్య

ప. తారావళిప్రసవనారాచకేళివనారాజితోరుకదళీ
దోరాగవాకలనధారాయుతోరుయుగవీరాయితాతివతురే!
తారాధిరాజముఖిచారాయితాక్షీనవధారాధరాభకబరీ
భారావలగ్నకులహారాళిలోకమిమమాధయాక్షివలనైః॥
కుంభీంద్రకుంభస్తనివక్త్రీబింబ మంభోరుహాడంబరమావిభర్తి!
విశేషకంతత్రచరీకరీతినిష్పందపుష్పంధయడింభడంబం॥

కించ. తలకంకురంగమదవంకకల్పితం తవచాకసేఠివికచోత్పలేక్షణే
విషమాయుధేనధనుషిభువో ర్యుగేకలితేవనీలనలినస్యపుంఖలా॥

అపిచ. రదశ్శేణీముక్తామణివితతిలీలాంవితనుతే
ప్రవాళపాగ్భీంరదనవసనంకందశయతి!
మూరారాతిపాగ్భీంముఖిలవణిమక్షీరజలధౌ
భవత్యాఃకస్తూరీతిలకమరవిందాక్షివహతి॥

కింబ్రవీషి. ధూర్తజనధౌరేయ భవదుత్పేక్షాపాటవంప్రభావతా
స్సమతుంసమావిష్కృత్యతత్కటాక్షసంధుక్షణేనధన్యతమోభవేతి. సఖత
రుణజనానందవరుణాలయకౌముదీమైవంచాదీః,

ప. అన్యముపైమికిముకామినికామబాణ

దీర్ఘాంగకోపిభవతీమపహాయసోహం!

కించాతనశ్చిరతరంతృషిలోపిథారాం

పాయోధరింపరివిధూయపిబేత్తదన్యాం॥

కింతు. పన్నగైరివపటీరవల్లరీ కేతకీవచకతోరకంటకైః!

సర్వదాన్యపభటైస్సముద్భుటై ర్వేష్టితేతినభియాహమాగతః॥

అపిచ॥ రాహుణేవహరిణాంకమండలీ సాంప్రతంభటగణేనవర్జితా

ఏకికాభవనగేహలీతలే తిప్తసీత్యభయమాగతోస్త్వయాం॥

తస్మాదభినవసుధాసారలహరీభిరివాధికతరశీతలవిమలవైఖరీభిః ప్రేమ
రసధోరణీభిః కటాక్షధారాభిరభిషిచ్యవిషమాయుధ విషమశరాద్విమో
క్ష్యురక్షమాం. కింపదసి. ఏవంచేత్పరేద్యుర్భవదభిలషితంసభళికరిప్యామి
ఇదానీంనికతేపర్యటంతిరాజభటాస్తత్త్వరితంగచ్ఛేతి తర్హిసాయామీతిప
దాంతరంగత్వా, అగ్రతోవలోక్య.

ప. మహార్థరత్నకుండల ప్రబుద్ధగండమండలో

విశాలపట్టవాససీవసానఏషపండితః!

ఇతస్తతోపిలోచనే విచాలయన్భయాకుల

స్సమేతిచాలచంద్రికావిహారమందిరాంతరాత్॥

అయంఖలు వసంతసోమయా జీనామ విద్యజ్ఞనచూడామణి స్తద్గృహః
న్నిష్కాగ్రింతః. మాముద్వీక్ష్యచుండేత రమందాక్ష బందీకృత హృదయో
భూయో పితగ్రహప్రవిష్టమాత్రపవకాముకకాళరాత్యాగ్రిజరత్యాఅయే
బ్రహ్మబంధో! బుద్ధకథోరేయ! ఏతావంతంకాలంభవద్భుగీనీమనుభూయ
పునరాగతోసి. తర్హిగచ్ఛగచ్ఛేతిపరుషంభాషమాణ యాగళహస్తికయా
నిష్కాసితః కష్టాందశామనుభవతి. తావదేనమపారత్రపాకూపారమహః
వర్తగర్తబంభ్రష్టమాణం బ్రాహ్మణముజ్జీవయామీతి. సమీప ముపస్సృత్య.
భూమపూపాధ్యాయ! మాభైషీత్సాభైషీః - అహంకిలైవంవిధరహఃక
ర్మణిసాహాయ్య మాచరతోభవదంతేవాసి మాధవదత్తాదవ్యంతరంగోస్త్వి
కింబ్రవీషి. జానేభవంతంభవాన్నిలాస్తాకమంతరంగతమోభవతి. కింతు.
భవతిరాజభటభ్రాంత్యాదుర్దశామిమామభూమింవాజ్ఞన సయోరన్నభూ

వనితి- ఊపాధ్యాయంహస్తైగృహీత్వాదేహళింప్రవిశ్య. అయిన్మరతరవ
చనవీచికే! జరతిపిశాచికే! భవత్పుత్రీంకళత్రీకరణేన పవిత్రీతుర్వాణంధరి
త్రీసుపర్వాణం కిమవజ్ఞాయాః పాత్రీకరోషి. కింబ్రహ్మి. అయెపండితమా
నినోస్యదుశ్శీలంనవిదితం తే. తథాహే.

ప- మాసం మాసమనర్ఘ మంశుకయుగం సౌవర్ణ్యలేఖాంచితంకూ
ర్వాసద్వితయంచనిష్క-శతకం గోపాలచక్రాభిధం!
ఏలాజాబిలవంగవాలమరిచి శ్రీఖండతాంబూలికాశ
స్తూరీపటవా సకుంకుమనిశాదాస్యామిదివ్యాస్తవ॥

ఇతి ప్రతిజ్ఞాయ త్రిదతుర్వాసావృద్ధహిత్రాసత్రాశయిత్వారుదత
స్తన-యస్యమోచాఫలదర్శయన్నివనుధాసారముచంవాచ మారచయ
తీతి. అయి వృద్ధవర్ధకే! తత్కి-మయంనిబంధన పత్రికాంప్రదాత్కిం. కిం
బ్రహ్మి. అన్యైవపత్రికాసోమశేఖరకామశేఖరప్రముఖసాక్షిజనరక్షి తేతి.
అయెమహిమాపాధ్యాయ! ఇయంప్రకృత్యైవకఠోరతరాద త్తవిత్రానప్య
సంగదత్తప్రభృతీనివనజానాతి. ప్రతిశ్రుతమర్థమదిశంతంభవంతం కథంనావ
జానీయాత్.

కింబ్రహ్మి.

ప. మాసంమాసంప్రతిజ్ఞాతం ప్రదిశామినసంశయః
తథాప్యేవమసాబ్రూతేస్వపటానర్పణాత్కురదా॥

ఇతి. ప్రాదాయప్రాకృటీమస్యావశ్చదంచగతంబినీం! దత్వాబలింపి
శాచ్యాహిగృహ్లాంతినిపుణానిధిం॥

తర్హిసాధయేతి. కతిచిత్పదానిగత్వా. పురోవలోక్య.

ప. మస్తస్యస్తమయూరబర్హనివహాచానూరుద్ధాషధీ
స్పారాభంతరవస్త్రకంకణగణాః కేచిన్నరేంద్రోత్తమాః!
అంసోత్తంసితవంశకోటి ఘటితవ్యాలంబిశీక్వాంతర
స్థాయీవ్యాళకరాళపేటపటలాస్సాటోపమాయాంత్యమీ॥
అన్యతోవలోక్య.

ప. భుజంగదర్శనోత్కంఠీకంఠీరవపరాక్రమః!
కామపాలికయాసాకంధనపాలోపిలోక్యతే॥

తతశ్చ. భాషాశేషవిశేషభీషణ తమానామాయకంధాజుషో
 రూషోన్వేషపుషః కరాశవపుషోఘాషాయితాశీవీషాః।
 ఆలోలాయసకంకణాంకితకరానింగాల ఫాలస్థలాః
 సర్వేపారజ నానిరీక్షితుమమూనత్రాసమత్రాసతే॥
 సమీపముపస్సత్య.

ప. సదంభంవిజృంభజ్ఞుణతాగ్రభంగం
 తులాకోటిమేకాంవహన్వామపాదే।
 అతంద్రోనరేంద్రోనరేంద్రోపకంఠే
 భృశంకాశలంస్వభ్రవంబంభ్రమీతి॥

అహేనాసమస్తానామపి దేహినాం మస్తరాకమలాసన శాసనబి
 లీయస్తా-యతః.

ప- వ్యాళగ్రాహివరేణకాలభుజగా భోగాంతరేతాడితా
 వేగాదుచ్చలితానితాంతకుపితావిస్తారయంతఃఫణాః।
 పూతాగ్రారభటిస్సుటికృతవిమోద్ధారాతిఘోరాననా.
 వీక్షంతేముమమీసమీరితఘనాలాబూరవాడతి బరం॥

విస్తారితుంబీనినదాసుసారివిస్తారిపూతాగ్రరిఫణావిహారి।
 చక్షుశ్రవస్తాండవనర్తన్యూణాంచక్షుశ్రవశ్చర్మచరీకరితి॥

అధునాకీలకాలభుజంగవిలోకనేనరసికవృదయమధుకరమంజర్యా
 రసమంజర్యాః పరిగతకైతకదళ శ్రేణీపరిహసితపంచబాణకృపాణీనింది
 తకళిందనందనీనీరవేణీవేణిమామకినస్తరణసరణీసమా రోహిణీభవతి, త
 త్వరయాగంతవ్యమితిపదాంతరంగత్వా. పురోవలోక్య

ప. విస్తీర్ణాంతరకణపత్రలలితైర్ద్వాస్థివ్యవేణీలతై
 రానాభీపుటబద్ధకంచుకపత్రైస్సాకంవధూటీజనైః।
 హస్తోదంచితదారుఖడ్గలతికాఃకాసుంభచండాతకాః
 చండాఃకేపిజవేనసన్నదధతేసాడంబరాడంబరాః॥

తతశ్చ, బాలాపార్శ్వవిలంబితచలశిఖాశ్చక్రింభ్రమీంతస్వతీ
 మాండూకీంప్రతిమాంచరంతిరచయంత్యాక్రాంతిమైదాగ్ధ్యకీం

సార్వీంసర్వణవైఖరీంవిదధతేపాతంగమీముద్గతిం
గాహుం తేకలయంతిలంఘనకలాంస్తావంగమింసంప్రతి॥

కించ, పాండ్యక్షోణిధురంధరేణకటకేవిశ్రాణితేకాంచనే
చోళత్కైరమణైసహటకతులాకోటీమమైకార్పితా।
చిత్రాపశ్చిమభూభుజాబృహతికాదత్తేయమన్యాదృశీ
త్యాత్మశ్లోఘనపండితోవిజయతేక్షోణిపతేరగ్రతః।

ఊర్ధ్వమవలోక్య, సాశ్చర్యం.

ఐ, ఆకాశాద్వనవంశకోటిఘటితేతంతాతనియస్తరే
పాత్రేకాంస్యమయేనిధాయచరణౌనేత్రేపిథాయాంశుక్తైః
భోభోరాజశిఖామణైజయజయప్రేక్ష్యస్వరక్షస్వయం
దివ్యంమేబిరుదంది శేతికథయన్నచ్చాకృతిర్ధావతి॥

అన్యతోవలోక్య.

ఘనజఘనస్తనయుగళిభారసమీభూతచరమపూర్వతనుః।
వంశాంచలేభిమృతీభిమయతిహృదయంమహద్భుతంయువత్తి॥
కించిదంతరంవరిక్రమ్య, ఊర్ధ్వమవలోక్య ఇదానీంగగనమధ్యమ
ధ్యాపైగభస్మమాలీ.

ప. వ్యోమాఖండలనీలవర్ణనలభీమధ్యస్థలీలంబిత
ప్రపాథాదర్శవిడంబనావిరచనాచాతుర్యఘర్భాకృతిః।
రోదోగర్భగ భీరగహ్వరఘనీహీరోదినశీమఖ
స్త్రీసౌవర్ణకురీరభిభ్రమకరీభాసాగ్నిధిర్ఘాసతే॥
షైరత్తామరసక్వథన్యధురసంనూడ్వీలిహంమండలీ
త్యక్త్వాస్తోకవికాసికుత్తులకుటీగగ్ధేమసంలీయతే
అవాలాంబునిపీయసీతలమధాభూమీమభూమీరుహం
రోమంధరంచయంతిమంధరమమీన్యామీలితాత్రామృగాః॥

కించ, నీరంధ్రచ్ఛదమండలీభరదరవ్యానమ్రశాఖాశిఖా
రేఖాఖేలదనేకకోకిలవధూనిర్దూతచూతోదితైః।
మాధ్వీనిర్ఘరిణిగణైశ్శిశిరితంక్షోణిరుహానామధో
భూభాగంసహసాభజంతిపథికాభానుప్రభాబాధితాః॥
కర్ణందత్వాశ్రవణమభినీయ, సాంజలిబంధం,

ప. సంఖ్యానానటదంధకారిమకుటీకోటి తటిపర్యట
 గ్గంగోత్తుంగతరంగసంఘసినదప్పద్ధాః బద్ధాదరిః |
 మంథత్సుబ్ధధునీధురీణరణితాహంకారహంకారకృ
 వ్యందంరంగమహీపతేరుదయతేమధ్యాహ్నశంఖద్వనిః ||

ప. ఆలీవీజితతాలవృంతవలయోన్మీలన్మరుత్కందళి
 మందాందోళితచేలపల్లవలసత్కంతోవకంతసల్లాః |
 ప్రాప్తోసాంతత తైర్విత్తైర్విర చితఞ్చతాః పతైరుభిక్తై
 ర్మందంయాంతివరాంగనామధురిపోర్త్యధ్యాహ్నసేవోత్సుకాః ||

పురోవలాక్య.

ప. ద్విపటింపదార్పణపటింవిభ్రులంసంవ్యాసమాతపత్రాణం

మందారమల్లికాయాఃకుర్వన్కోయంవిలోకతెనుకృతీ,

అయంఖలురసికమాడామణీర్నామవిప్రపిటః. సమీపమువస్తృత్యసఖేబ
 హ్నాః కాలాదస్తస్త్యుషిశీతలీకరోషి. ఏతావంతమనేహసంకోవాదే
 శః పరిష్కృతః. కింబ్రీవీషి. చిరాయప్రేమోదన్యంతంభవంతంమామకీన
 ముదంతం కదావాకథయామీతి బహులమస్తీకుతూహలం । తదిదాసీమ
 శేషముదీరయామి. సవయసాసావహిత మనసాభవితవ్యం. అహంకిలమం
 దారమాలికాం మహిళాజనషూలిమాలికా మనర్హైరాభరణైరభిభాష్య
 యథాభిలషిత ద్రవిణవితరణేనప్రోవ్యత యాసమమనంగదేవతామారా
 ధయన్కృతిపయదివసాననైషం. అథక్రమేణసామామకీనం ధనమఖిలంవివి
 తైరుపాద్వైర్విలోభ్యాపహృత్యనాయమితః పరమేకమపితంతుంప్రభవతీతి
 మామపేత్యమమస్థానైకంచనక్షత్రియకుమారంధనాధ్యక్షనామానమభిషి
 చ్యత్వచ్చరణారవిందావలోకనమంతరేణక్షణమపి జీవీతుమక్షమోహమితి
 చరణారవిందేశరణీకుర్వతోల మల్లకమాత్రావశేషస్యమాజనమభ్యర్థనా
 సహసేణపటిచేటిభావ మనుజ్ఞాతవతీ తదనంతరమాదర్శ కేళిగృహనిర్మా
 ణకుతూహలీనీద్రవిణభద్రైకాయుగళం ప్రదాయమాంహూణపురీంపృతి
 ప్రేషితవతి. తత్ప్రేషణేషు దర్పణానాదాయా దాయోద్వీత్యమాణం
 మామవేక్ష్యకశ్చితాంబీపురవాసీవిలాసీ కిమర్థం తేషుదర్శణేష్వర్ణజాలం
 వ్యర్థంవికిరసి అన్యత్పుర్యాంసినర్లనిర్మలావహా మహార్హదర్పణాస్సంతితా
 స్సురిగృహణైత్యభాణితః.

ప. అమరపురిపరిపాటిం మహిళామాణిక్యమండలిపేటిం!

కాంచనకాంచనకాంచీమవనీసుతనోస్సమాంచమధకాంచీం॥

తదనుమిలాసీమాంహస్తైశ్చ హేత్వా ఖాటపుటభేదనవేశవాటచపే
టదానపటిమా నంవేశవాటం ప్రవిశ్యజలావణ్యకణికావధీరిత గీర్వాణ
రమణీనాం వారఽధూమణీనాంవదనమండలావి నిస్సరనిర్మలామహర్షాద
ర్మణాపత ఇతిప్రాదర్శయత్ తదుక్తంసమ్యగాత్మసమ్యగాత్మేతి సన్తాప
మంగీకృత్య భస్త్రికాయుగళద్రవిణజాతంయథోచితం వినియుజ్య.

ప. పారేశతంవారవధూమతల్లిః కాంచీమహీమండనహేమవల్లిః!

మల్యాదివల్లిరివభృంగరాజస్తతాన్వభూవంకతిచిద్దినాని॥

అథకదాచిదం బుజిసికుటుంబినీ వింబఫలాడంబరవిడంబిని చరమకుం
భినీధరచూడచుంబినిబలభేదన పుటబేధనపటియనః కాంచీనగరస్యరామ
ణీయ కదిదృశ్యయై తస్తతః పర్యటతః చిరంతనభాగధేయ పరిణమశా
లినోవిబుధవీధీపధేన సంచరమాణస్య మమ చక్షుశ్చకోరయోశ్శరచ్చం
ద్రచంద్రికేవ మహంతం ప్రమోదంఘటయాంబభూవ. మాధవాచార్య
నామ్నో మహేపాపాధ్యాయ స్వద్వితీయజాయామానినీ జనమతల్లి కబ
రీవేల్లితమల్లి ప్రతోలికా వేదికా పరచ్యూమానరంగవల్లి శృంగారవల్లి.

ప. అథబుధప్రమదాప్రమదాంబుధౌనవసుధాలహరిపరివాహిభిః!

ప్రణయసీభరితై రవలోకనైర్జనమిమంన్య మమజ్జయదంజసా॥

తతస్సానిజాగార ద్వారపర్యంతభిత్తిలిఖితసింధురవసుంధరాధర ధు
రంధర మధికం ధరంధరం తమాత్మనాకేతుమంత మివకుర్వంతంకమపి
శకుంతమవలోక్యతిర్యగావర్తిత కంధరానిశ్శబ్దోదీరితనిజోదంతేనదృగంతే
నమామవనలోకయంతీప్రాతివేశికవిద్వత్కలభాపిణింపద్యమిదమభావత.

ప. గంగాక్రేతృసమాఖ్యమంటపవరంమాంభేజివాంసంజవా

దస్యాబంధుజనోనుయాస్యతిముదాబాలేయమేకాకిన్!

నస్థాతుంప్రభవిష్యతీతివిజనేగృహకృపాంభోనిధి

దేవస్తాదృశవేష ఏవతనుతేమన్తందిరేసన్నిధిం॥

తతస్తయాప్రాథాంగ సాసీమంతము క్తామణ్యావిబుధర మణ్యామ
కరందవిందు భిరివామృతప్రపంతీభిరివపుండ్రైక్షుకాండఖండైరివ ఖండశ
ర్కరాశకలైరి వహయ్యంగవీనగుళికాభిరి వద్రాక్షాఫలైరి వమధురా

క్షురైరుప నిబద్ధమతిహృద్యం పద్యంపర్యాలోచ్యమానం సీఖలేషు బంధు
జనేషు గరుత్మంతమధిరుహ్యగంగా క్రేత్తమంటపవభియాంతం భగవం
తసునుయా లేషు విజనంమద్భవనం ప్రవిశ్యత్వజ్జనమిమం కృతానందార్ణ
వమజ్జనంవిధాతుంసజ్జీభవేత్యే ముమర్థంధ్వనయామాన. తతఃప్రభృతి
తక్షణవిజృంభిత మనోభవదావపావక కీలాజాలక బలీకృతకలేబరశ్చం
ద్రాతపే చండాతపతాంహరి చందనరసేఖదిరాంగారఖండ తాంవయ
స్యవచ నేవత్సనాభతామాహారేహాలామలతాంవిడికిల జాలేసూచినిచ
యతాంవసంతానిలె వజ్రాంకురతానిద్రారసేనిరాదర తామాకలయ
న్మధంకదంమపివిభావరీమతివాహ్యపరేద్యః.

ప. ప్రాచీనాచలమాళిమండనమహామాణిక్యశంకాజుషి.

ప్రాతేయేతరరోచిషిద్విజపతేరంసావతంసాయితః।

గంగాక్రేత్తసమాఖ్యమంటపవరంవేదండ్లైలాధిపో

భవ్యాలంకృతిభాసురాకృతిరగాత్సార్థంసమస్తైర్జలైః॥

అహంతువిలంబితవితరణవిచికిత్సా భూయిష్టం భగవద్భజనముపే
క్ష్యసద్య ఏవఫలదంతత్తనూ భవస్యమనోభవస్య భజనంసాధిష్ఠ మితిమ
నసి సిద్ధాంతయతస్యామేవలగ్నాంతః కరణఃపిబుధవీధింప్రావిశం.

ప. కవాటమీషద్విఘ్నయ్యకించి దటంచయంతీం బహిరాననేందుం

భృశందృశంమద్దిశికల్పయంతీం మృగీదృశం తాదృశమభ్యవించం॥

ప. సంన్యాసాం తేముఖరవలయంపాణినామాంగ్యహీత్వా

పర్యంకేసాపులకితతనుస్సత్వరంపాతయిత్వా।

బాహోవల్లీదృఢకృతపరీరంభమంభోరుహాక్షీ

మోదంవాచామవివయమథప్రావయామాసకించిత్ ॥

అనంతరంచసామర్థ్యహంతర్వేదినోమహేనా పాధ్యాయస్యసన్నిధౌ
శాస్త్రాణిపఠంతః కతిపయపాతకాస్తీష్టంతిత్వమపి తేమా మన్యతేమీభూ
యమాంకృతార్థయేతి కంచిదుపాయముపాదిక్షతు. అహమపితక్షైవత
త్సన్నిధౌఅనుదినమాసాయంవాత్స్యాయనమధీయ్యానోనుక్షపమాత్రభా
వంతయాసార్థ మనుతిష్ఠన్కతిపయమాసానత్రాతిష్ఠం. అయమనయాః
మత ఇతికిరీవదంత్యాం ప్రచురీభవంత్యామితః పరమిహస్థానేవస్థానంగ
స్థానేభవతితి కస్యాంచిన్ని శీధిన్యాంకోశగృహకవాటం పిఘటయ్యదీన్తా

ర-పేటికామాదాయ తామేవహూణపురిమభ్యేత్యమహార్ఘ్య దర్పశౌంత్సం
పాద్యకిమపి కేళీ గృహంనిర్తాయభూయ స్తరద్రవిణవితరణేనానందయన్త
హోవృక్ష సదృక్షీభవద్ధనాంధ్యక్ష నామ్నే త్నత్రియకుమారాయ షడియ
మాగతంవీటిచేటిభావం ప్రదాయయథాపూర్వంమదీయ సహజుమం
దారమాలికా పరీరంభవహానందం ప్రసప్తమివధనంలభ్యాప్త ప్రహృష్టమ
నాః కాలమశేషంక్షిపామీతి. కర్ణామృతేనభవదుదంతేన ఘనసారగీరని
పేవణేనేవచుండాతపతాపోయముపశమితః.

ప. వాచామసీమాతవభాగ్యభూమాకాంచీపురంప్రాప్యయథాభిలాషం|

విహృత్యతత్రత్యవభూభిరేనా మవాప్యభూయోపిసుఖాకరోపి||

సాధయామీతిపదాంతరంగత్వా,

ప. కాల్పికాతులితమాలి కాకలితమల్లికాసరమతల్లికా

పాలికాస్రుతమధూల్లికారసకణ్డాల్లికాసముదితాల్లికా

ఆల్లికాభుజమృణాల్లికాచరితఙ్గోలికాతరళమాలికా

జాలికాగమనకేళి కాజితమరల్లికావిధుకలార్లికా||

కేయంకందశయతి మమలోచన యోరమందమానందం. ఇయంకీళి
కుందరదనాయా స్తనయాచందనవతీ. పున్నవర్ణస్థ.

ప. అంతఃకీలితకేతకీదశతటిద్ధమ్మిల్లధారాధర

వ్యాకీర్ణస్తయమానసూనకర కాశ్రేణీక మేణీదృశః|

ఉల్లోచోల్లసితప్రసూనవిగళన్తాధ్వీకధారావృతం

ధత్తైకాంచనఙ్గోలికావిహరణంవర్షాగమప్రక్రియాం||

ప. ఆశ్వాభావవిధాకయాచనరయాదాందోలితేఙ్గోలికా

మంచేకాంచనభీతిమంచితవతీమేనాంచకోరేక్షణం|

పీనోత్తుంగకఠోరసంగతకుచాంచాచాలమంజీరకాం

శిష్యంతింపరిరభ్యరూఢపులకోధనోదరీదృశ్యతే||

ఆయంఖలుభుజంగశేఖరో మామవలోక్య ఙ్గోలాఫలకాదపరోహి
తుముమృక్త్వా తస్మరితమన్యతోగచ్ఛామీతికతిచిత్తదానిగత్వా, పురో
ఽలోక్య. వితతవిశంబమానావికచ విచికిలకమలకువలయవకుళకుసుమస
రనికరబహుళ విస్యమరపరిమళపరిమిళదళిపటల|పటుర్ఘాంకరణ వాగా
లాయంప్రతిభిత్తిభాగం వివిభితవాత్సావ్యయగతంత్ర ప్రతిపాదితచతుర

శీతిబంధనిర్మాణ భురంధరఘోషశసహస్రగోపికాసమేత మదనగోపాలా
యాం పృథులముక్తాఫలగుచ్ఛ గుంభితవందనమాలాయాం వలభీవిలంబిత
కలధౌతపంజరపుంజవిహారమాణ శుకశౌరికా ప్రముఖకాంతశకుంతకల
కలరవమంజులాయాం దర్పణదర్పదళనదక్షిణ్యక్ష్యలాలిత తనుతరనుధాద్ర
వధవళితవితర్ది కాతల నివసదబలాయాంలీలావిహారశాలాయాం వదన
యామినీకమనవిలోకనకుతూహలాగత తారావళీమివలసంతీంశ్రమ జలక
ణికాపటలజటాలేసితాలే వలంతీంపరితశ్చలంతీంలలంతీంవహంతీలధరవల్ల
వసముల్లసితరుచినిచయపరిచయ పరిపాటలంవదనకమలమకరందబిందుశం
కాకలనకుశలంచంచలమధినాసాంచలంనిస్తులం నిస్తులంధారయంతీంచల
పంచశరబిరుదర్పుణ్ణీ మనోహరమణ్ణీ సరస్వరమలకభరమాభిభ్రాణాకనక
కంకణర్పుణంర్పుణాత్కారేణ చంచలచామీకర నూపురర్పులంర్పులాత్కా
రేణ హరిదంతరమఖిలమపిశబ్దాయయంతీ, కర్ణాంచల డోలాయమానహా
టకతాటంకవిటంక ఘటితవివిధమణివితతి స్ఫుత్వరఘ్నుణిశేణీ ద్విగుణీకృ
తధాశధళీమిళితాభ్యాం మందస్తేతద్యుతికందళీలాలితాభ్యాం మృగమదమ
కరీలాలితాభ్యాం ముకురమండలనిమలాభ్యాంకపోలాభ్యాముద్భాసమా
నాచర్చితతటిల్లతా గర్వనికాయం పూర్వకాయం కించిదపనమయంతీవిగ
ళదుత్తరీయచెలాంచలంకుచమండలేనిక్షిపంతీసీమంతినీతరళహారకంపితకర్ణ
పూరకల్పారంకర్ణపత్రం కలయంతీతనోతిమమమనో భవోవసారం, ఇయం
ఖిలుచకోరికాయాఃకనీయసీచంపకలతా, సమీపముపస్పృత్య, సఖిచంపకలతే,

ప. త్వత్కుచోపమితిశబ్దజాతిభీఃకందుకశ్చుబుకమున్నమయ్యతే.

సాంత్యవాదకుతుకీసముత్పతన్నాదయోఃపతతిపాణితాడితః.

ప. కరకమలాహతోపిమణికందుకవక్షతవ

స్తనయుగళైసయోద్ధమధునామహురుత్పతతే।

ఉచితమిదంమృగాక్షిసహతేనహికోపిపుమా

స్థులవదుపార్జితోపిపరిభూతికలాంజగతి॥

ప. ఆత్మోపమ్యకలావిహీనమబలేతల్లాభవార్తావహం

హస్తాజ్ఞైసనిహన్యమానమధికం ప్రాప్తాగసంకందుకం।

తృప్తృత్కంమకబంధమున్ముఖముఖావాలోకమానాస్తనా

హర్షోత్కర్షవశాదతివస్పధులంతోషందధాతేదృశోః॥

ప. కందుకతాడనగణనాచటులాచటులాక్షిచాకసీతితవ
రదనపటిరతికమితుస్తరళాచూతప్రవాళశరతేవ॥

ప. తరళాక్షితావకీనస్తనకందుకపరిమాణతారతమ్యజ్ఞం
కలయతిరయాదిదానింకండూలంమామకీనకరకమలం॥

కింబ్రవీషి. అంతరాయోమూర్త్యన కందుకవిహరస్యత్వమాగతోసీతి
సుమహానస్యాః కందుకకేళికాయామభినివేశితదన్యదాసమాగత్యనల్లపా
మీతికతిచిత్పదానిగత్వా, పురోవలోక్య.

ప. మల్లఃకశ్చనపుల్లహల్లకమహాకల్లాలనల్లాపినం
బద్ధాయుధకుశూహలీకటితటేశాటీమతల్లీంహతాత్ ।
గర్వియత్ప్రేతిమల్లతల్లజఘటాహంకారహంకారకృ
ష్ణకాగ్రాంకృతిభక్తకాప్రకటితపృఖ్యాతిరాగచ్ఛతి॥
అన్యతోదృష్ట్వా.

ప. పాదన్యాసవిధావిధానవిచలద్విశ్వంభరామండలో
భక్తాగ్రాంకరణార్థటీవిఘటితబ్రహ్మాండభాండోదరః ।
ఘూలఘూలతనద్వృతారుణపటప్రాధాంగదాంభామయ
న్మల్లపీరరసస్సవిగ్రహితవక్షిప్తంసమాగచ్ఛతి॥
తతశ్చ.

ప. సాటోపంవికటారవంరచయలోబాహంవలాస్ఫాలనం
గృణ్ణోతేచరణంప్రహాస్యపతతోభూమాసముత్తిష్ఠతః ।
గాఢంవజ్రకరోరముష్టిహతిభిర్నిష్పిష్టసర్వాంగకా
రోహంతా పరుషోక్తిభాషణచణౌమల్లోదధాతేరణం॥
పదాంతరంగత్వా.

ప. ధీధీధీతివదద్బలోద్భటచట్రశేణీకరాస్ఫాలన
క్రీడాప్రేడితరోషలోహితదృశావృత్తిత్తసర్వాంగకా ।
ఫాలేనిష్ఠురలోహలోచనపటౌసంఘట్టయంతామిథో
యుక్త్యేతేద్విపడింబడంభవపుషేమేషాప్రణోభీజుషా॥

అన్యతోదృష్ట్వా.

ప. పాదావబద్ధశిరసీచ్ఛురికాభిఘాత

నిస్సీమనిర్గళదస్యస్ఫురతామ్రచూడౌ |
అన్యోన్యవీక్షణవిజృంభితరోషహృష్య
త్రుంఠోపకంఠగరుతావిహతామ్రచూడౌ ||

ప. సరుతౌ సముదితగరుతౌ భువిలీనా భూరివేగముడీనా |

చిరసౌ విగళితశిరసౌ కురుతః కలహంకురూహలాత్పురతః ||

ఇమాకిలవసంతసేనవీరసేననామభ్యాం ప్రేర్యమాణౌ ధీరనాథతారనా
థనామానాచరణాయుధౌ.

సమీపముపస్పృత్య. సఖేవసంతసేన కోవాత్రీపణబంధః కృతోభవతా
కింబ్రవీది. ఆప్తాకీనోధీరనాథోజేష్యతిచేత్ వీరసేనేనకళతీకృతావాసం
తికామయానుభూయతాం. తారనాథోజేష్యతిచేన్నయాకళతికృతామాధ
వికావీరసేనేనానుభూయతామితి. తహిసాధీయానయంపంథాః ఆన్య
తోవలోక్య. శ్రుతిమభినీయ. కిమయంమహానృలకలస్సముజ్జ్వలంభతే. సమం
తాదవలోక్య.

ప. భయంసంక్రయంతోద్రవంతస్థలంతః

పతంతోరుదంతోజవాదుత్పతంతః |

ఓటాంశ్చత్యజంతోగృహంతర్విశంతో

భవంతీహలోకాస్సమంతాదిదాసీం ||

ఝడితికలహంసికాసదనద్వారమభ్యేత్యదూరాదవలోక్యచ.

ప. గండాభోగాభినిర్మన్మదజలలహరీమాధురీలోభలోల

ధృష్టంగీసంగీతభంగీపరిముఖరదిశాచక్రవాళాంతరాళః |

స్వచ్ఛందోదస్తశుండాంచలచలితరజోమండలాప్రేడితాభి

ప్రాగ్భూరోద్భాసితాభాగ్భ్రమతిధరణిభృద్భ్రష్టరస్సిన్ధురేంద్రః ||

అన్యతోవలోక్య.

ప. జంభారాతీభగండాన్నిమిసుననినదాకన్దనారంభజృంభ

న్నిర్వేలత్రాసశుష్యన్మదసలిలపరీవాహపారంపరీకాత్ |

ఆయాతైర్భ్రుంగసంమైరభివృతకరటస్యందిదానాంబుధారః

కుంభీగంభీరమేతిప్రచలదచలప్రాథిమాఢౌకమానః ||

ఘనతరఘటాఘణఘణాత్తారేణ ముఖరితహరిదంతౌ ధీరధీరన్నదంతౌ
దృఢతరలోహశృంఖల సంఘట్టితదంతౌ కరాంచల భగ్మితరలభాసమున్న

మితకుంభాసముత్తాడితవానౌ సత్వరదోధూయమానకర్ణతాతౌ దంతావ
తౌరోహోభాతౌర్ముడితసంఘటీతే.

ప- లోలహస్తధృతలోహశృంఖలాసంహతిప్రహృతిభిన్నకుంభయోః।

రామచాణరణవీరభద్రయోః। రాజతేనమదకర్మరౌద్రయోః॥

సింహపటావలోకనేన భీఃభీతౌసమున్నతసౌధతలా రూఢాభ్యానూ
ధోరణౌభ్యాం ఘనతరాంతశ చంకన్యూనమస్తకౌబంధనస్థానం శనైశ్చ
నైరాసీయతే. కింబ్రవీషి. మదావల్తా విహాసింహపటావలోకనేననాప
సరతః. కింతుతావకీన మందగమనస్తనఘనోరు లక్ష్మీసమీక్షణ సంభుక్షణేన
మందాక్షణేణేతి.

ప- కరకలితవిహారం కాపికందర్పవేదం

కలశుకమభిరామం కామమధ్యాపయంతి।

యువనివహమపాంక్షైర్కౌహయంతిమృగాక్షి

మణిలసితమల్లిందంవింద తేమందమందం॥

ఇయంఖలుచంద్రరేఖాయాః కనీయసీకల్పకలతాసమీపముపస్పృశ్యతి
కల్పకలతైకలశుకమాలాపయ కింబ్రవీషి- తవప్రియస్వారసమంజర్యా
శ్శుకస్యవచనాని యథాతవహృదయంరంజయతి నతథాతవమశుకస్యఫణి
తానీతి. అయిమైవంవాదీః. త్వయాయదు క్తంతద్యుక్తియుక్తిమేవ- కింబ్ర
వీషి సకోధం రేరేబ్రహ్మబంధో, తహితస్వాస్సవిధంగచ్ఛగచ్ఛేతి- అ
యిముగ్ధేమదభిప్రీతమజానానా ర్ముడితకిమితికుస్యసి.

తథాహి.

ప- కాచంకాంచనసన్నిధౌకమలింకౌరేయచింతాంతిశే

ఖిన్యోతఃకలహంసి కాపరిసరేలోలాబలా కావలిః।

కాకానాంనికరఃకుహూముఖికులోపాంతేనరోజేక్షణే

త్వద్వాశాంపురతశ్శుకస్యఫణితినైఃక్షౌఘతాంవిందతి॥

ఉక్తమర్థంపునరపిచాటువచనేనసమగ్రయసీతి - అలమలమతిపల్లవిచేనస
ల్లపితేన- అయిపక్ష్యలాక్షితవశుకోయం సకలలరుణలక్షితతయావిలతుణ్ణ
వలక్ష్యతే. యతః,

ప- తోక్రితీకోటిరుచఃకచాకచికలాంకుర్యంతిరోణోపలైః

పత్రాభాతనుతేభుజాభుజిరణంసీవైర్నసారైరపి।

వాలాగ్రద్యుతయస్తలాతలివిధానిర్మాంతిముక్తాఫలై

ర్ముష్టాముష్టివిధాందధాతి జతరచ్ఛాయాసువర్ణభదైః॥

అతస్తస్యాసరసవచసాంసమాకర్ణనే సముపైతి సపదికాతూహలం
కింబ్రవీషి. సల్లపామిశ్రుణుతావదితి. అహోసుఖారసకృదోపగ్లోకంక్లో
కంశుకముఖాదుద్భావయంత్యా భవత్యాశ్చాతురీవచసామగోచరీభవతి.
కింబ్రవీషి. కలకంఠనామ్నాభవత్ప్రియ సుహృదాద్వీపాంతరాదాసీతస్య
పంచవర్ణస్యమామకస్యశుకస్య సదృశోజగతినాస్తి-యతః, సరససాహిత్య
మాధురీ సాధురీతిభిర్వచనైర్వల్లరచనైః కణ్ఠానందాయకల్పతెఞ్జతి. అయి
సుదతిత్రిజగతి భవతీవసాందర్యవైభవవతీనకుతాపివసతీ, అగ్రతోవలోక్య.

ప. వ్యాలోలత్రంకణాశీముఖరకరతలాస్ఫాలనారంభవేలా

ధారాశ్చానల్పజృంభస్తనసీజనిగమోత్తంసగాధాసహస్రం।

ఉత్పల్లతోత్పత్త్యన్యత్పత్తు-చకలశయుగ్మిమండలంధార్యమాణం

చోశస్త్రైః ప్రవీణంచులకయతియతివ్రాతచేతాంసీచైతత్ ॥

పునర్నివర్ణ్య.

ప. తుషకణపుంజపింజరితమంజనఖంజనరు

జ్వదభరభంజనంకచభరంరుచిరందధతి।

అభినవపుష్పవిజృంభితకాంకిమతీ

బహుళతరత్రపానముఖీసముపైతిశనైః॥

కించ. ప. మణిమయచంద్రసూర్యపరికల్పితమాభితటి

లలితకటిస్ఫుటీకృతనవోదయరాగఽటీ।

సురభిలవీటికారసభరారుణదంతపటి

మదయతిమానసంమమమదద్విపమందగతిః॥

అపిచ. ప. సురభిశ్చాపభూషమియకాహళితానినద

భ్రమరనినాదమంజుమణినూపురదీప్రపదం।

పృథునితంబబింబపరిలంబితవేణిరసా

కనకతరంగిణీపరిసరోపవసీమయతే

కించ. సాందరీధరసమంచితాకృతిస్సుందరీప్రియసఖిరాప్యతా

తార కానికరమధ్యవ ర్తినీశారదీశశిశ లేవ రాజతే॥

పదకిసలయాంగుష్ఠస్యస్తాపివృష్టి చమత్క్రియా

ఖువనమఖిలంగ్రాహంగ్రాహంవశీకురు తేత రాం॥

సరసవచనస్థో మోమందాక్షమందసముద్గమో

రచయతితరామస్యాః కామాగమూర్ధవివేచనం॥

పార్శ్వతో వలోక్య, అస్త్రత్ప్రియసఖోలంకార బ్రహ్మచారీ ఇతపీ
వాభివర్తతే. సఖేః పదాధర ఫణామణీమివదురా పామేనాం మేనాభిరా
మాం రామామణి మభితోభ్రామంధ్రామంమహీయ సాకుతూహా లేనకి
మత్రవిలోకయసే, కింపదసి. ఇయంఖలుకామదే వస్యతనయాత్రివతు
రదినా త్పూర్వమస్యాజనన్యానవరతి నామ్నారేవతోస్సానాయ కావే
రీమహంగచ్ఛామి మత్పు త్రీమోహనాంగీ ఎకాకినీగృహేస్థాతుం నక్ష
మతే. తదేకఘటికామా త్రంతయాసహసహాయతయావసేతికథితః చి
రాయ వీధీయమాన వేదాధ్యయనముపాధ్యాయకృపయాస ఫలిబభూవే
తిమన్వానస్తథాతన్వానః.

ప. సరసమురసాబాలాంలోలాంబలాదహముద్వహం

స్తులితలికుచౌగ్రాహంగ్రాహంకుచౌసకుతూహలం॥

మధురమధరంపాయంపాయంపిజ్జృంభిసుధారసం

పులకితతనుఃప్రేష్టాచుంబంకపోలతలేముహుః॥

అదైషాప్రత్యాసన్న పుష్పోద్భేద కాలత యాప్రాప్యేణ నిధువన
యోగ్యావబభూవ. తదానీమేవతర సాజాతరసా ప్రాథమికింహాగ్ధ్య
దశాంగళహస్తాంతయాసపాకస్య, ప్రాగల్భ్యమేవ ప్రథమంప్రథయాం
చకార. తదిదంరసికచూడానుజెతవ బ్రహ్మచర్యమనుచితమితి. నిష్కళ
తద్వయంమేప్రదాయమమ భర్తాబాలస్తవ్యమపికామపి బాలికాంపాశౌ
కృత్యచందనకుసుమతాంబూలో పభోగక్షమంగృహేస్థా శ్రమమాశ్రయ
తదనంతరంనిరంత రాయంమమ ప్రథమస్తుమారభ్య తవభార్యాపుష్పో
ద్భేదోత్పన పర్యంతమస్మిన్నేవనిష్కటవసే మృదులతర దూర్వాకందళ
కందళితం సహకారతరోరథస్థలమావయోస్సం కేతస్థానంభవత్ప్రితి. వ
దంత్యామస్యాంతజ్ఞననీ సమాగతవత్ప్రితి. సఖాలస్యాః పుష్పావిష్కరణే
భావత్కం బలాత్కార మేవకారణ మితి ప్రతిభాతి. కింబ్రవీషి, అ

స్వాః పుష్పః స్పృహ నేతారుణ్య ప్రారంభస్సమవాయ కారణం మమచరీరం
భణాదికంతు క్షమితకారణమితి. వేదాభ్యాస జడస్యభవతఃకుత్రత్యారసి
కితా, శాస్త్రజ్ఞతాచ. కింవదసి. సర్వమపిత్యత్సహవాసాతిశయాదేవేతి.

ప. యథానసంభవేచ్ఛేదశ్శిఖాయజ్ఞోపవీతయోః।

తథాయతస్వనిభృతంపరదారపరిగ్రహే॥

కింవదసి. ప. నపేస్మిమమచాతురీంస్వమపమున్నతాంభిత్తికాం

విలంఘ్యభటమండలీపరివృతేవృపాంతఃపురే।

శయాశ్చమధిడోలికాశయనమాత్మభర్త్రాసమం

యధేష్టమనుబోభవంకషపికామతఃకాతుతిః॥

అథవామనోరమరమణి సంభోగస్సంభవతిచేదతఃపరం సంపత్తిర్వా
విపత్తిర్వాస్యాత్ “శిరోమదీయం యదియాతుయాత్మి” తి. కాక్షతితిరి.
శ్రవణమభినీయ- భేరిమృదంగమర్దశమురజపణ వప్రభృతిహృద్య వాద్య
భవార వాయుగపదం బరమాపూరయంతస్సముజ్జృంభతే. అతోమో
హానాంగ్యాస్మాత్వాప్రత్యా వృత్తయాభవితవ్యం, పురోవలోక్య, అచి
రమేవమమసమిపమసావాగతాచ.

ప. వేణీంముక్తామణిపరిగతామాయతాంధారణంతీ

వశాలౌనానామణివిలసితౌచంద్రసూర్యౌవహంతీ।

ముక్తాహారస్ఫుటకుచతటిగాయశ్శిఖిభి

స్సాకంస్నాతాకనతిశివికారోహిణీమోహనాంగీ॥

కిం. ప. ధశంధళితకుండలాదరసతానాంభోరుహః

నికుంచితసరోరుహప్రతిమవామపాదాంబుజా।

సమున్నమితజానుచంకనదవామబాహులతా

జగత్త్రితయమోహినీజయతి మోహనాంగీదృశీ॥

ప. నాసాలంబితలోలమాక్తికవరాముక్తాలలంతీధరా

కస్తూరీనిటలాభిరామనిటలాతాంబులరక్తాధరా।

కాంతాకజ్జలలాలితాక్షియుగళీపీతాంబరోద్భాసిని

భాభాతిస్తయమానచాపన్యపతేస్సామ్రాజ్యలక్ష్మీరివ॥

భావ, భవానేవ భాగ్యవతామ గ్రేసరోభవతి. యదస్యాః పత్యు
ర్నాలతయాప్తిన్నే వది నేభవతో భామినీమణేస్సంభోగస్సంభావ్యతే, స

త్వరంగచ్ఛ, సాధయామీతికతిచిత్త హానిగత్వా, పురోవలోక్య, కనకలే
ఖాయాః కిరండవాహినీసాక్షితం కనకచషకంకలేభిభ్రీతి మదభిముఖమ
భియాతి, కింపదసి, మత్స్వమినికనకలేఖా స్వసుతాయాశ్చందనలతా
యాః ప్రథమార్తవమహాత్య వసంభావనాయభవంత మాహ్వయతీతి
ధన్యస్తీతి తదుక్తిమంగీకృత్య, పార్శ్వతోవలోక్య, అయికరండ వాహి
కేకోయంకథయ, ఏషాంసాంచలావలంబినీమంతరిత సురభిచైలాలవంగ
వాలమరిచిజాతీ ఫలజాతిపత్రమిళితక్రముకశకలనకరపూరితపంచషభస్త్రీ
కాంరుచిరతరపట్టగుచ్ఛ పటలపరిశోభినీమతిమృదు లారుణసూర్యకాంత
పట్టికాప్రకృతికాం కామపిమహతీంభస్త్రీకామాభిభ్రీతా బహిరాల
త్యూమాణనవీనగుచ్ఛ విహితముఖంముష్టి గ్రాహ్యకంతకమపికుట్టులాకా
రంకలధౌ తపాత్రమంకేధారయతా చాహుమూల పరికలితలలితతాల్లి
దళతాళవృంతవలయేనకసప్తికా వివరవిహితరత్న కరండేనకాంచనకో
శోదంచితకాక్షేయకఘటిత కటితఘేన బాలేనానుచరేణ సంక్షేప్త్యనీతి
ర్యమాణాంపీటీం ప్రతిపదంక రాంచలేనదధానః అంసాంచలకించద్వి
గళితహరిద్రవముద్రితతనుతరోప వీతవిరాజితః విపులవిచిత్రద్విపటీకర
చితావకుంతనః కర్ణాంచల డోలాయమానపృథులముక్తా ఫలః కరకమ
లాంగుళీధళధళాయమాన నానామణిఖచితఘనాంగుళీయ పారంపరీకః
సువర్ణవర్ణకర్ణేజవశ్రీమార్గరేఖాలనదస్పష్టపుండ్రలాలితలలాటతటఃకరకమ
లకల్పితామనల్ప పరిమళఝరీంకై తకమంజరీం ముహుర్ముహురాజిఘ్రికా
సానందంకిమపికిమపి గాయకారాజాధిరాజో మహారాజితాం దోళికాసం
దోహపుంఖానుపుంఖ విస్తమరమయాఖరేఖా విద్యోతమానబహిర్ద్వా
రపరిసరవిరచితవిహారశాల విహారశాలంసౌవిధ్య కరతల వేల్లితవేత్తల
తాదూరోత్సార్గమాణ జనంవిట విదూషక వీతమర్దనంకులంవాత్సాన్య
యనంత్రపారిజరశీకధురీణవిశ్వంఖల జోఘుష్యమాణరతి రహస్య, రతి
కంచుక, రతితిలక, శృంగారరసబంధ ప్రదీపికాదిశృంగార ప్రబంధజాతం
కనకలేఖాభవనం ప్రవిశేతి, కింపదసి, అయంఖలు మనసికరాధ్ధాంత
తత్ప్రవేదీనంగీతసారజ్ఞః కాంచీనగరవాసీకనకలేఖాయాఃకనీయస్యాస్సంగీ
తచంద్రికాయాః యశావనసంపదుపభోక్తానుదనమిత్రశ్రుతిని పుణ్యనిరూప్య
అన్యదాజన్మప్రియ సుహృన్మదనమిత్ర ఏవానుంతర్వ్యస్తాభిః పితృగయా

గతస్యమితస్వరితతరంకతిచిత్తదానిగత్వాకనకలేఖాభవనంప్రవిశ్యపురో
వలోక్య.

ప. ముక్తాగుచ్ఛమనోజ్ఞకుంకుమరసోదంతస్నిదోష్టిషకాః

కన్దాలంబితమాక్తికాధశశతా-రాభిరామోర్మికాః

కస్తూరీరసబిందుకాంతనిటలాఃపశ్చాత్స్థితైర్బలైకై

స్సంవేష్ట్యార్పితవీటికాస్తతత్తతస్సంపదంతిశృంగారిణః॥

సర్వేపిమామవలోక్య. ఆగచ్ఛతాగచ్ఛతేతివదంతస్స ముపవీష్టంతిపి
సాంతకర స్తిప్తతతిప్తతేతివదన్తససత్వరముపవిశ్యకింబూధ. రసికశేఖ
ర ! భవదాగమనేనసఖియంకామపికాంతి మాహిండతత్తి. సాంప్రతం
సఖియంమదాగమనేనకామపికాంతి మాహిండతత్తియదుక్తంతత్సాంప్ర
తమేవకాచేనన్నిహితే సతిహాకాంచనంకాంచనపౌణ్డిమాధాకతేకింబూ
ధ. సహజఃఖలుతవవివయాతిశయత్తి. కనకలేఖకింబూధి. రత్నకాంచ
నయోస్సంయోగఃఖలుభవత్సమవాయత్తి. మయ్యాజానసిద్ధవీత్త్యవం
దసి. కింబ్రవీషి. అయిమాణిక్యలతికెరసికశేఖరస్యధవళముష్టిషం కుంకుమ
బిందుభిరంకితంకురు. అయిచంపకమాలికె హరిచందనరసేనవక్షస్థలమా
లింప- అయికుందలతికెవదనేందువలయె కలయకస్తూరికాబిందుం- అయి
కందర్పజీవికెసమర్పయజాంబూనదధటావిధిహితంతాంబూలం - అయికల
హంసికెహిమసలిలార్ద్రేణతాలవృంతేనసంమదశ్రవజుషివపుషిసంచార
యసమీరాంకురానితి. సర్వమపిసఖాజనంసఖాజనసమక్షం సన్దాఘమంగీ
కృత్యకనకలేఖేజనమమీద్యశబహుమతిభాజనంవిదధతి ప్రణయలాభవతీత్వ
ణమపిమేరూకతుం ప్రభవతి. జనాంతికం, కింబూధి. రసికశేఖర చం
దనలతాయాంవిలాసశేఖరస్యానురక్తిర్భూయసీబోభువాంబభూవ అస్త్య
యమేవావసరత్తి. తస్యైదాస్యతికళత్రపత్రికాం కిమితి, పర్యాలోచ్యన
లిఖితాచేత్యావంతిచిత్తానిదత్తాస్యపిజరత్యాస్త్రప్తిర్నజాయతుతద్బాధా
మాప్రసాంక్షిచితి, అవశ్యంపత్రికాలేఖనీయేతి, అస్మాభిరవధారితమితిసా
ధుకృతంతత్సవిచ్ఛిగ్భవద్భ్యః కింబ్రవీషి. యుడితికళత్రపత్రికాలిఖ్యతామితి
నుదనమిత్ర ! కనకలేఖాపిలాసశేఖరయోరుభయోర్యథా సంమత్యావిలిఖ్య
వాచ్యతాం- కింబ్రవీషి, విజయనామ్నిసంవత్సరే చైత్రమాసే పౌర్ణమా
స్యాంవిలాసశేఖరేణ కనకలేఖాయైదత్తాకళత్రపత్రికా. తదనంతరం, ప్రతి

మాసంసిష్కసహస్రంమహర్ష్యంపట్టాంబరయుగంమంజుశం కంకుభీయుగం
 నిత్యంపీటకాశతం, కస్తూరీప్రభృతీసురభిశ్చద్రవ్యాణిచవితీర్య, తవనందనీం
 చందనలతాం సుఖమనుభవామి, మధ్యేపరస్త్రీవదనంపశ్యామిచేద్యామమ
 ధోనిపాత్యసమారుహ్యాయథామనీషంమర్దయతు, సాపరపురుషంపశ్యతిచే
 న్మయాదత్తంతావతోపిద్విగుణం పునర్మమవీతీర్యత్వయాత్వత్పుత్రీమమకశ
 త్రీకరణీయేతి. ఉభయోరనుమత్యామదనమిత్రస్యహస్తలిపిరితి. కింబ్రూథ.
 అతరసాధారణంఖలుతవమదనమిత్రస్వత్రకశత్రపత్రలేఖననైపుణ్యమితి
 పునశ్చకింబ్రూథ. చందనలతావిలాసశేఖరాపుద్గిశ్య, నిరంతరదృఢాశ్లేష
 రూథగాఢానురాగయోఃజ్యంభతాం ప్రేమయువయోరతివన్మధయోరివ
 ఇతిసర్వేసముత్తిష్ఠంతి, కింవదసి, రసికశేఖర, భవదాలోకనేనశయనభ
 వనరామణీయకంసఫలతాం, కించిదంతరముపస్పృత్య, పురోవలోక్య, ఇదవ
 కిలవితానవిడంబమానవికచవిచికిలవకుల చంపక సౌగంధికప్రముఖప్రసవత్ర
 స్సమరసారభ లాభలోభవిహరదిందిందిరినికర మేఘనికరవిద్యుత్పంజపిం
 జరచామీకరశలాకాఘటితపంజగభావిహరమాణ శుకశారికాకలకలరవ
 ముఖరితదిగంతరంకస్తూరికాపంకపరీతభిత్తిభాగం ఉదయదహస్కరమం
 జలతిరస్కరణనిపుణకరణోపధానమండలఘుంతరచోడోపధానపరిష్కృతై
 సలూనవృంతవిచికిలసూననిచయ పరిచితేనపార్శ్వవిలంబితచిత్రపరిమండి
 తేన సూర్యకాంతపట్టికావిఫలతూలశయనశోభితేన ధవళదంతావళదంత
 సంతానఘటితేన జాతుషికట్టవరేణ ప్రసాధితపురోభాగం ప్రతిభిత్తిప్ర
 త్యుప్తవిఫలహూణదర్పణ వరంక్వచనహరిచలదనపంకపరిపూరితైః కనక
 చషక్తైః క్వచనకలానిధికలాతలాతలికలాకలనకుశలధవళతాంబూలీదళపూ
 లికాలాలితాభిర్ద్వివిధ కుసుమసరశోభితాభీష్టాటకధటాభిః క్వచనహిమసలి
 లపూణ్ణైః కాంచనభాజనైః క్వచనగాంగేయభృంగారుభిర్దేదీప్యమానంకా
 లాగరు ధూపధూమలం జాఙ్గలమానదీప్తస్తంభయుగళం కనకకనచ్చుం
 ఖలాలంబితఫలకయాకయాచన కేళీడోలికయాచంకన్యమానం శ్రీవైకుంఠ
 మివముక్తోపశోభితం సవనకమేవమరతాభ్యుదయకంర సాతలమివభుజం
 గవుంకవోపస్థాఘనీయం సురపురమివసమేనకాంచనేనాంచితం, తారా
 మండలమివచిత్రాన్నితంమలయతటమివచందనలతోల్లాసకరం మహీవలయ
 మివవిలాసశేఖరసంభాషణీయం కేళిని కేళీధవనమివశోభమానం శ్రీభువన

మోహనంశయనీయసదనమతి కమనీయమాలోక్యతే, వివిధశృంగారతత్వ
వేదినిభవతీవజగతసుదతీకాచిదపినచాకసీతి, మహానాగ్లాతిపాతస్సంజా
తః, తత్త్వరయమయాగంతవ్యం. కింబ్రవీషి, తవగంతవ్యమేవమయాజ్ఞాత
మేవరసమంజరీ ప్రథమరంగాధిరోహణసంభావనాయకీగచ్ఛసి, మమచం
దనలతాయామివతస్యాంమహాతీప్రీతిరితి అన్యదృశీఖలుభవత్యాస్సర్వతః
సమదృష్టితా. తవసుతాయశ్చందనలతాయాః ప్రథమాతవోత్సవస్సా
ధీయాంజాతః, కింబ్రవీషి. సర్వంత్వదాగమనే నేతిసాధయామితకతిచిత్వ
దానిగత్యా, అగ్రతోవలోక్య

ప. పద్మకోశకల్పశుభ్రదభ్రీకమ్రతామ్రభాజన

భ్రాజితాంగులీదధాంతరాళపాణిపల్లవోజ్వలః |

అంసలంబితైణవమృభస్త్రికస్సముద్రితశ్రుతౌ

శిఖాంచలంబిభ్రదేవమాధ్వవర్ణ్యదీరితానిలస్తుతిః ||

పార్శ్వతోవలోక్య.

సభయాశ్చర్యం, వివిధకుసుమభరణవిరసోదివక మపిధవలిమానం
ప్రకాశయతాశరత్కోశ ప్రసూనకోశసంకాశేనకేశపాశేనవికోభమా
ంవిజనతజ్జనవాసనవవజరయానిరంతర ముత్తరంగితకంపముత్తమాం
గంధారయంతీపరుషాక్షరాణి భాషణానిశమయితుమత్తమైరివ నిస్సరణో
న్ముఖైరమలైద్విత్తైర్ద్విజైరుపలక్ష్మితాకంతదఘ్నకపటకాలకూటవిషబహి
రుల్లిషధూత్తనేవ ధూమపానేనకమపినీలిమానమాలంబమానం డేనాంబ
రమాచిభ్రాణాతక్షణమేవనిబంధన వత్రికాలేఖిరాయేవతాళపత్రమయంక
ర్ణప్రత్యక్షతయంకలయంతీ కీనాశేనేవాకృష్ణమాకలితం దృఢలగ్నంపాశవ
లయమానీలమణీసర మధికంధరంధరంతీ ఉర్వాగుకఫలగర్వ నిర్వాపణ
దోర్వసాభ్యామురోరుహాభ్యామురోరుహాభ్యామరరీకృత పరాజయయా
భస్త్రికయాసాంశ్వయితుమివసన్నిష్ఠాచ్యమాణపార్శ్వభాగావిటజినమా
నవేతాళసముచ్ఛాటన వేత్రలతామివయష్టిమధి ముష్టిదధానాకటితటకల్పిత
విశంకటధూమధమృవలీపటలీలాలితవచనశైలీతులితవలీముఖసితమృత్తికా
లవాలావితతనాసాంచలూపి హితస్థూలచేలాహృదిస్థితవంచనారేఖ ఏవ
విసమితపూర్వకాయాధనాశావిషవల్లీకోషఘ్నశాఖాలోలికా తరళరససం
కిమపిపరుషరటలీతాటకాకృత్తరతీ ఆనువదంకామపి పరిశుద్ధిమభినయం

తంత్రే హూపాంతశ్చక్రైర్విత్తైః మహాత్మాపరక్త్యావేశవాతేనగచ్ఛంతం సాధ్వసంమాధ్వవటుముపవీతేర్ముడిజతిగ్రాహ, అథసోపికపిరివశునీ గృహీతః, మండూక ఇవకాలోరగీముఖతః, కుభీర ఇవశివాజేగీయమానః, హరిణఇవశౌర్ధూలీహృతః, మీనఇవబలాకాక్షిప్తః, ఆఖురివమార్జారి సాక్షాత్కృతః, జరతీనరుద్ధః మహాత్మాభీత్యాపర్యాకులీభవతి, ఇత్యంతికముపస్పృత్య, భోవటోమాబైషీర్వాబైషీః, తవవృత్తాంతమిమంనకుత్రాపికధయామి, అయిపరిశుద్ధమిమం కిమర్థంకదర్థయసి, కంవదసి, సహాసం, అస్య పరిశుద్ధతాయాభవానేవస్థాఘ్నితా, అయంకిలైకాదశ్యాందివామామకీ నకుటిఘటచేటిమనుభూయ ప్రతిశ్రుతమప్రదాయతదీయమేకమాభరణమాదాయదృఢఘటితామపికవాటపుటిం విఘటయ్యర్ముడితి పలాయనంచకే, స్వగతం, అహూదురాత్మన్ననంతభట్ట, ఇయమేవేందుమతీతిమాంప్రతార్యతచ్చేటినికటం ప్రాపయ్యత్వమిందుమతిశాయికముఖి మిందుమతీం నిర్భరంపరిరభ్యమమపంచమణీంశ్చాదాయవంచనోదంచన చంచుతామంచితవానసి, ప్రకాశం, కింబ్రవీషి, వృద్ధామిమామతిక్రద్ధాంచేటిమస్యాగృహానపినజానామి. బహుశోమధ్వాచార్యపదాశపేత్తితి, కింబ్రవీషి, మగ్ధృహగమనాత్పూర్వమాంచేటిమామకసగ్ధాచాసానజానాతీత్యనంగస్య పదాశపేత్తితి, కింవదసి, జనాంతికం. తదభిప్రాయేనైవమయోక్తమితి, ఉభాభ్యామశ్వద్యసమర్థితాసత్వోద్ధితావిద్యోతతే, సాంతహాసం. పలాయనపటుంచటుంచటులం కర్ణకరోరంటంత్రిర్ముడితిజరతీనిఖాబంధేజగ్రాహ. అయిమంచముంచనంచిత మశేషంధనంచేట్యూతరతి. కింవదసి. పంచదాణక్రీతం సాలగ్రామ మేకంవినాకించిదపినాస్త్రిసంచితమితి. తదిదానీంవిక్రీయప్రతిశ్రుతంవిశ్రాణయ. కింబ్రవీషి. వజ్రనకేనరామభక్తేన సమంచితతయావిక్రీతుం మనీషానసమున్మిషతితి. కింబ్రవీషి. తవభగినీ మనుభవితుం సేముషీసమున్మిషితాకిమితి.

ప. సాలగ్రామముంచపంచపణికంవిక్రీయకస్మైచన

క్షీప్రంత్యంవితరప్రతిశ్రుతమితోవాంఛేదుమత్యాంయది।

సంప్రాప్యప్రతివీరవిత్తమధికంద్యూతేనచౌర్యేణవా

సాలగ్రామము దారసారభతయాజిఘ్రినిశంకైశిం॥

సాధయామీతికతిచిత్పదానిగత్వా పురోవలోక్య.

ప. విస్తార స్తనమండలీపరిసరన్యస్తాంవిపంచీన్నతై
 స్తంత్రినాద వినోదినీంవిదధతీతైలోక్యసంమోహినీం!
 సారంగీమదబిందుసుందరమఖిపంచాస్త్రశాస్త్రోన్ముఖీ
 సారంగీతమదారమాకలయతీసారంగీకాద్యశ్యతై॥

ఇయంఖలులవంగి కాయాస్తనయాసారంగికా, సమీపము పస్పత్య.
 కేళినీవిటసులభ భుజపటిమారభటి ప్రకటికరణపటి మసీ స్ఫుటికృతమ
 భురిమాణమయి తన్వంగీ కామపిసంగీత భంగీమంగీకరోషి.

యతః.

ప. సరసరసాలసమానకిసాలశిఖా కబళనతుష్టపరపుష్టరవభ్రమదైః!
 తవలలనామణితాదృశగానరవై రజనిజనిరతివమమశ్రవసోః॥
 ప. కల్యాణిగౌడకాంభోజిసారాష్ట్రపూర్వసర్వరాగనిధే!
 జనయసీమనసీమమారాదనురాగంగాధరూఢమనురాగం॥

అహితవగానకల్పనాప్రాగల్భీ.

ప. నక్షత్రేశితురంతరేణిరణాన్నక్తంతదీయోపలా
 భాసాహిద్యుమణేర్విసాతదుపలాప్రాసాదశృంగోజ్వలాః!
 న్యందం తేభవదీయవిభ్రమవనాసీనాఘనానోకహా
 స్వచ్ఛందంకిలకందశంతిమహి లేపానీయబిందూన్వినా॥

కింబ్రవీషి.

రసమంజరీసంగీతరసీకన్యతవమామకీనంగానంగోచతీవేతి.

యువనయనచకోర కాయుద్యనవద్యా ఘృహృద్యాగానవిద్యామమ
 కర్ణపద్యామద్యసపద్యాసార్వహృద్యతివేలముద్యతాముదంద్యోతయతి.

కించ. ప. కోమలాంగితవకంత కాహళీకందళీకృతమనస్త్రపావతా!

కోకిలాశుకగణేనకూజితాభూరిమాసశరణేనభూయతే॥

అయిరమణీమణి ! తవరమణీయసాహిత్య పాండిత్యం ప్రకటి కరణీ
 యం. కింబ్రవీషి. రసీకశేఖర ! భవంతమంతరేణ కన్యవాకథ యామి
 తస్మిశృణుతావదితి.

ప. యన్త్రిత్రం నయనేధినోతిరసనాంపీఠాతియతాగర్భకం
 యజ్ఞానందయతిశ్రవస్సుఖయతి ఘూణంయదీయాశుగః॥

గాత్రంసమ్మతపాత్రమాకలయతే యజ్ఞైత్రయాత్రారథ

స్తస్యానంగమహీపతేర్విజయతాంతత్రాద్భుతంవైభవం॥

ప. చేతోభూజయకేతవంపరిచితప్రాగుభ్యుద్భూతవో
ధ్వాంతాఖప్రకరౌపవస్సురశృషోదన్యస్తహాసేతవః॥
సంగీతోద్యతగాతవోదధతువఃక్షేమంనభోయాతవ
స్సింధూదంచనహేతవశృశికరాఃకల్లారజీవాతవః॥

కింవ. ప, పాటీరాద్రితటికుటీరవిసరన్తందానిలన్పందన
స్తోకాందోభితలాలనీయలతికాడోలాంతరాళాలయాః॥
ఆనందంతుకుహూముఖామధుమదక్షిబద్విరేఘాంగనాః
సంగీతశ్రవణోన్ముఖాఃప్రతిపదంప్రాదుర్భవత్పంచమాః॥

ప. క్రీడాక్రోడోత్సం గరంగాతరౌళ
త్వంగద్భ్రుంగీనర్తకీసూత్రధారాః॥
కామాహంతాకల్పనాకల్పవృక్షాః
కాంతౌపూర్తింకల్పయంతాంవసంతాః॥

అపిచ. ప. త్రైలోక్యాక్రమణక్రమప్రకటితస్ఫూర్తింస్తరత్సౌపతేః
కీర్తిందిత్యునిస్తత్పరీవిదధతస్సూనాశీధూళిఫలాత్॥
గంధాహార్యవిహార్యమగృల కభూర్యామోదమేదస్వినో
మోదంతామతివేలకొకిలకులశ్యామారుతామారుతాః॥

ప, స్త్రీరత్నేనసమాభామాపంచరత్నకృతాత్వయా॥
రత్నాకరావృతేనాస్తిరత్నగర్భాతలేకృచిత్॥

కింబవీషి.

ప. కవితావనితారత్నవైభవజ్ఞోభవానివ
నకశ్చిదపిలోకేస్త్విన్విపశ్చిన్తాల్లిలాలితః॥

భవత్ప్రియసఖిన్యకవితాకలశుకీ విహరణపంజరస్య కవికుంజరస్యసా
హిత్యమనస్యసామాన్యసాహిత్యవదాన్యం మమేతినిరంతరాయముపవీణా
యతుభవతి. సాధయామీతికతిచిత్ప్రదానిగత్వాప్రతీచీమవలోక్య.

ప- అంబరబింబీపటవీలంబితఫలకీర్తిలంభనధురిణం॥

సమయోమందం భానుంచరమమహీధ్రౌవతారయతి॥

ప. అంభోజినీనామతిశీతలానాం కింజల్క-కాశ్మీరరజోరుణానాం॥

అట్లాంగరాగఃపరిరంభణేన ప్రశాంతతాపోజనచండరశ్శీః॥

ప. అయఃపిండభ్రుచక్షీ వక్షపశ్చిమాభౌఖరద్యుతిః।

శామ్యతస్తస్యధూమాఘస్తామ్యతస్తిమిరంబభా॥

ప. దిక్కా-మిసీసీలనిచోళక్షీలంనిశాంగసేందీవరహారలీలం।

నభస్తమాలచుక్రిమపత్రజాలం విజృంభతేధ్వాంతమహేవావిశాలం॥

ప. కోకానాంశోకహేతుర్జలరుహవిపిత్రేణికాధూమకేతుః।

కేతుఃకాంతాభిసారేహరిణిశుద్యశాంస్వైరసంచారభాజాం॥

ధ। సేతుక్తానాంబురాశే స్త్రిభువనజయినశ్శంబరా రెవ్విక్షీర్ణం

మాయాచూర్ణంసవర్ణంవలరిచుదృషదాంధ్వాంతమారాతితూర్ణం॥

విస్తీర్ణాక్షీర్ణముక్తాఫలమదనమహాఫేటచక్రోపమానం

దీప్యంతిండిరఖండస్తబకితచటినీకాంతిపూరాభిరామం॥

ప. పుష్పోన్మిలత్పటోలీపటల మివసముజ్జృంభితంరాత్రివధ్వా.

తారాపారంపరీభిఃపరివృతమమలంశ్యామలంశోభలేభ్యం॥

అహేవాభగవతశ్శ్రీరంగరాజస్యతాంగం జంగమమివజాతరూపశి
ఖిరి శృంగముత్తుంగంపత్రిపద భంగురరథాంగ సంఘట్టనమహీమన్నాకథం
కథమపి పరిక్రమ్య స్వస్థానేసంగతమితిమమచిత్తరంగేసంభావనానటితాం
డవంతరంగయతి.

యతః.

ప. అంజలిఘట్టనజనితైశ్చటచటశబ్దైర్జనస్యసంఘన్నం।

బహుళోనటయంత్రభవోయుగవచ్చబ్దోనభోభిఘారయతి।

ప. శ్రీరంగభూమికమితశ్చతాంగే

స్వావాసభూమీముషీతుంగశృంగే।

దేవాంగనాభిఃప్రవిక్షీర్ణమాణాః

పుష్పోపహారాభవతారకౌఘాః॥

అథునారథావరోహణసూచకఃసుధామధురిమమదమోచకస్సక అజగ
దామంత్రణ వాచకస్సమయ విశేష వివేచకోభగ వత్సేవారోచకఃకశ్చ
నకలధౌతకాహళయుగళాన్ని రర్గళవినిర్గల్గితఃకృతశబ్దాంతరతిరస్కారా
ల్లబ్ధసకల వాద్యపురస్కారో పూతాగ్రోమమకర్ణయోఃకాతూహలంకం
దళయతి తదిదానీంవేళవాట స్ఫునికట ఏవతిష్ఠతికటభారిరేనందృష్ట్యాపున

గ్ని డితిసమెష్టామీతిపరిక్రామితనాటితకేనపురోవలోక్య,

ప- శ్రియంకాంచిద్భిభ్రతుగ్రవలయమహేష్వాసఘటక
స్తుషారైరాలోకైరమృతలలితైర్ధూతతిమిరః |
సతాంబుండైర్వంద్యశృమితజనతాపోభ్యుదయతే
శతాంగాదుత్తుంగాదుదయగిరిశృంగాదివవిభుః ||

ప. శ్రీరంగచంద్రసేవార్థభూగతాస్తారకాశ్రవ |
దీపికాః పరితోభాంతిదిగంతధ్వాంతవారికాః ||

ప. అక్షాంభాగ్యమివోద్భూతంసామ్రాజ్యమివమాన్యధం |
వారాంగనాబృందమిదంసృత్యతగ్రంపయతేషనః ||
అహంకీంపర్ణ్యతెరంగరాజస్యసౌందర్యసుహిమావాచామసీమా

ప. యదయంసదయంహృదయంమదయతివసయంత్య క్షీయయాదీప్త్యా
వారాంగనైకవీక్షాధన్యమనన్యాభిలాష మేషవిభుః ||

ప- ఆపాదమాడపరివేల్లితరత్నభూషా
ద్యోషావిశేషపరిల్పితబాహుమధ్యాత్ |
కస్తూరికాతిలకకాంతముఖారవిందా
తగ్రస్తాదృశఃపరమభీష్నతిరంగరాజాత్ ||

అయెది త్తమత్తలభ్యాలభ్యవచారచాతురీతైదేశికభావమవలంబసే.
ముంచముంచశ్రీరంగరాజభజనాభిలాషం, క్షీప్రంసమంజసమండచంచల
క్షీమణెస్సమవలోకనాద్వైతభావనాంకోవాపరిక్ష్య. ప్రత్యక్షదేవతోల్లంఘ
నేనపరోక్షదేవతాభజనెనన్నహతి.

ప. విద్యుల్లతాభిరభివీతజ్జవాంబువాహ
స్తారాభిరాపుతజ్జవామృతభానువింబః
వారాంగనాకరసమర్పితదీపికాభి
రావేష్టితోదిశతురంగపతిశ్చియంసః ||

స్మృతిమభినీయ. రంగరాజరథావరోహణోత్సవోయం రంగాధిరో
హణోత్సవస్యాంతరాయస్సంవృత్తజ్జితసంభ్రమంపరిక్రమ్య పునరపివేశ
వాటప్రవేశంనాటయిత్వా, పురోవలోక్య, కేయంసంభ్రమంవక్షోజత
టతరళహారం విగళన్నిపీబంధబంధనవ్యాప్యతైక కరంకబరిగళవృన్లీసరభర
ధారణపారీణేతరపాణిర్మదభిముఖమాయాతి. నిపుణంరూప్య ఇయంభ

లుమదాగమనవిలంబాత్తుమయాచంద్రలేఖయాప్రేషితాకరండవాహినీకస్తూరికా, ఆయికరండవాహినీ ! కేంవదసి. మన్మథమసూత్సవస్యమాహూర్తికచూడామణిభిరావేదితస్సమయోయమతిక్రామతి, తత్తత్త్వరయాత్వయాగంతవ్యమితిస్వామిసీమేవిజ్ఞాపయతీతి. తదుక్తింశిరసాప్రతిగృహ్య యుడితచంద్రలేఖాభవనాభ్యర్థభవనమభ్యేత్యశక్లాఘం॥

ప. నానారూపాభిరామైర్యవకులతిలకై స్సార్వభౌమాత్మజాతైః
కందర్పదైవ్వితిద్యావప్రపచనచతురైస్సేవ్యమానంసమంతాత్॥
దీప్తైస్తంభాధిరూక్షైఃప్రతిపదకలితైఃపాణిభిర్ధార్యమానై
ర్గ్రీవైర్భాస్వత్ప్రదీపైర్విలసితమబలారత్నపూర్ణావిభాతి॥

ప. తారాజుష్టమివాంబరంజలముచాంబృదంధుధావిద్యుతాం
సంమైస్సంఘటితంధుధాచకమలారణ్యంమరాశ్లావృతం!
మల్లివల్లిమతల్లికాభిరభితఃకీర్ణంధుధాకాననం
కాంతారత్నకరంభితంకలయతేవేద్యేదమక్షోర్ముదం॥

ప. తాళధ్వనికగ్గసుధాండ్రసూతేతాళస్తనీగానసనాథపవః ।
శబ్దోధునామర్దళమార్జన్తోత్తస్సమార్జయంత్యార్జవమంతరం॥

సత్యంప్రకాంత ఏవరంగమంగళ విధిరన్మదభిలషితవిధిః. పురతోవశ్య. కుతివిత్కనకలతాయాఃకనీయసీకర్పూర్వలేఖానాట్యశ్రమోన్మీలత్వైస్సదాంభాఃకణికాద్విగుణితలలంతీమాక్షికమణిశ్రేణీరేణీదృశామగ్రణిరున్మిషణ్ములకముకుతైరపిరశప్రేమభరగర్గళతగ్రటాతుపాతైః పల్లవతల్లజైర్మధుకరైరివకుసుమితాకుండలేఖాకుతుకమాసేవ్యతే. కుత్రచిన్నిశ్వాసపరంపరానటక్కుచతటీవిలుతస్తుక్తాహారకాంతిధారాకామదీ సంతోషితయువలోకలోచనవకోరాకటితటిఘటితకరకమలయుగళదరవిగళితకేనకుహలీవిలోలమల్లీమాలాజాలాభిరామారామామణీస్తరవైరపాంగవలనైర్దిశిదిశివితాసేవికసదిందీవరాడంబరమాప్రేషయంతీస్ఫుటకుటజ కుసుమనీకురుంబమపిరోలంబకదంబచుంటితమివాకలయంతీయోగినామపిమనోధైర్యంభంజయంతీవిటజనమనాంసిరంజయంతీ రతిపపిశ్రియాసంజయంతీమనసిజవైజయంతీదేహప్రభయాసభాంవిరాజయంతీతటిద్వల్లరీవశాతోదరీదరీదృశ్యతే. కావ్యపిటిటకరావేష్టితపీటీగ్రహణచటులకరకమలాచేటికావీజీయమానతాళవృంతాంకురన్మరుదంకురచోరబాలకాపహృత శ్వేదాంబుకణమాక్షికగణాగణి

కామణిరనునయచతురానపివిట వరాన్తర్వభరేణాగణయంతీ సభాంగణభు
వంభూషయంతీజరీజృంభతే. అహాయుగపదేవచిరంతనసుకృతకల్పలతా
వితానముదర్క-ఫలము ద్భావయతి.

ప. మేఘాంతరాధాదివచంద్రరేఖా
విద్యుల్లతేవాభ్రకదంబమధ్యాత్.
నేపథ్యగర్భాదుదితామమేయం
మోదంవిధతైరసమంజరీసా॥

ప. అస్తద్భాగ్యపరంపరాపరిణతింకాంచిత్రపద్యక్షితా.
విఖ్యాతింరసమంజరీతిదధతీసౌభాగ్యమాచిభ్రీతి.
జంభాలంభనభామినీపరిభవారంభప్రియంభావుకా
రంభోరూమణిరావీరస్త్రపురతోరంభోరుసంభావనా॥

సాంప్రతిమయంనటనపరిశ్రాంతే వకంచనకాంచనమయం మణిభిః చి
తంపీత మధీతిష్ఠతి సమీపముపసృత్వ పార్శ్వతోవలోక్య అయిచంద్రరేఖే
దిష్ట్యాధికక్రంతగీర్వాణవారవని తావిలసి తేనకనీ యస్యానటనకాశతేనవద్ధ
యసే కింవదసి త్వంచేదమేవభద్రపీత మధిష్ఠాయమదనాగ్నిసాక్షికంమ
త్కనీయస్యారసమంజర్యాః పాణిం గృహీణ సంగృహీణచమదర్పితంద్ర
విణమణిగణాదికముద్భూహీణ చమామకచింతా శల్యంని గృహీణదుర్హృదః
అనుగృహీణ సుహృదః పరిగృహీణ మద్వాణీమితిఅయికిరవాణి చంద్రరే
ఖే మదభిలషితకలమ కేదార మేఘ రేఖేకిమితివయః పానాయపాదసం
వాహనం కరోషి అహమే వాధరామృతపా నాయత్వత్కనీయస్యాఃకర
పీడనృకరవాణీఃపీతాధిరోహణంనాటయతీఅయినభాస్తారశిరోమణేశ్వం
గారచింతామణేసశిరఃకంపంకింబ్రవీషి.

ప- సామ్రాజ్యక్షీప్తీవశంబరాఠే
రూర్ధ్ధాభిషిక్తామణిభద్రపీఠే.
తత్కాలలగ్నాంకుకణేనభాతి
శ్వేదాంబుబిందూల్లసి తాపియాతే॥

ప- ఎనామ్యేనామివోదారాందారాణాం పదవీంనయన్
రత్నస్వర్ణనయాత్ప్రప్తంసభాజయసభాజనం॥

- ప- కందర్పిపనిషదగ్రహస్యవిశదీకారప్రియంభావుక
త్వంవాత్స్యాయనమంత్రితంత్రీవిధిభిఃపంచాయుధంపూజయ
సానందంరసమంజరీసహచరోనోచేద్దత్తైద్యోవనం
శాణోల్లీఢవశేర్హితాంతరధికానిత్యంసముజ్జృంభతే॥
- ప- అద్వైతంయువయోరస్తుకుచయోరివసర్వదా
మాభూద్భ్రువోరివద్వైతంకదాచిదపిచేతసోరితి॥
ఆకాశేకర్ణందత్వా॥
- ప- అనయారసమంజర్యారమమాణస్తవమన్వహం!
రత్యేవశంబరారాతిర్విజయీభవసర్వదా॥
కింతేభూయఃప్రియముపహరామి తథాపీతథముస్తుభరతవాక్యం
- ప- శ్రీరంగార్యకవీంద్రీచంద్రమహాసాంవాచాసమృద్ధింశ్రితో
గంభీరోమధురోమహాస్థుణమణి శ్రేణీసముత్పత్తిభూః!
ఆవిర్భావపదంశ్రియోమురభిదఃపేమాస్పదంసత్వభృ
ద్వాధూలాన్వయవారిధిర్విజయతామాచంద్రితారంభవి॥
శ్రీరంగంశ్రితతుంగమంగళమిదంశ్రీరంగతామశ్చుతాం
సంతస్సంతుసదానిరాకులధియస్సంతస్సమృద్ధశ్రియం!
నానాలంకృతభూషణంనయవిదాముజ్జృంభతాంభూషణం
కందర్పాగమదేశికాశ్చరసీఃకీడంతుశ్యంంగారిణః॥

బ్రహ్మశ్రీనాథూలకులతిలక శ్రీరంగార్య కృతః

పంచబాణ విజయోనామ,

భాణస్సంపూర్ణః.

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

